Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 228 (1478) ♦ Четвер, 5 грудня 1996 року ♦ Ціна договірна

Щоби мати, треба добре рахувати. Тоді й пікетів не буде

Парламентська хроніка

Ранкове засідання 4 грудня

«Кому потрібен контроль? Всі хотять контролювати...»

Ця фраза, висловлена Валентином Симоненком, кандидатом на посаду голови Рахункової палати парламенту під час відповідей на запитання депутатів, може бути головною характеристикою його промови. В. Симоненко переконливо доводив колегам, що біди в соціально-економічному бутті нашої країни великою мірою випливають із свідомо чи несвідомо невиправданих рішень. І саме на державному рівні. Тому одне з головних завдань Рахункової палати — визначення об'єктивної реальності завдяки ретельному вивченню інформації, розрахунків тощо для прийняття відповідних рішень.

(Закінчення на 2-й стор.).

Найперше — економічне співробітництво

Сьогодні закінчується візит в Україну делегації Національної Асамблеї Франції на чолі з президентом групи французько-української дружби Франсуа Лоосом.

Учора французьких парламентаріїв прийняв перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Ткаченко. «Нинішній візит важливий ще й тому, що на січень планувано візит до Франції Президента України Леоніда Кучми». За словами Олександра Ткаченка, нині найперше завдання — налагодити економічне співробітництво. А щоб воно розвивалося ефективно, необхідно створити відповідну договірно-правову базу. Щодо цього велику роль відведено міжпарламентським зв'язкам. Можливо, є потреба створити парламентську комісію з торгово-економічного співробітництва.

(Закінчення на 2-й стор.).

Сила є? І розум треба!

Сповідь рекетира з компетентним коментарем

Вадима Бог не обділив ні розумом, ні силою, ні добротою. Мати виховала його без чоловіка і раділа, що виріс чесним хлопцем, оженився, допомагав їй у скрутні хвилини. Та якось її приголомшила звістка: син — рекетир.

Йому слово.

(Закінчення на 12—13 -й стор).

ПРИРОДНИЙ ГАЗ: ДЛЯ НАС І ЧЕРЕЗ НАС

Сьогодні розпочинається офіційний візит урядової делегації України на чолі з Прем'єр-міністром Павлом Лазаренком до Республіки Узбекистан. Буде обговорено чимало важливих питань. Зокрема, йтиметься про постачання Узбекистаном підприємствам України 6 млрд. кубометрів газу. Та — не через Росію і Туркменистан, а Транскавказьким транспортним коридором. Плановано обговорити участь України в розробці родовищ нафти і газу на території Узбекистану, будівництві експортних трубопроводів та нафтопереробних заводів тощо.

***

А тим часом українська делегація на чолі з головою Державного комітету з нафтової, газової та нафтопереробної промисловості Богданом Бабієм відвідала Москву з метою провести переговори з керівництвом РАТ «Газпром» про поставки російського природного газу до України в майбутньому році та про транзит експортного російського газу територією України. Наша держава має намір закупити приблизно 50 млрд. куб. м. російського газу, що відповідає минулорічному рівневі закупівлі газу в РАТ «Газпром», повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Матеріал читайте на 9-й стор.

Є приємна новина!

ПЕРЕДПЛАТА-97

«Голос України» вже вкотре проводить для своїх передплатників лотерею. Розіграватимуть найрізноманітніші товари. І все це завдяки нашим спонсорам (п'ятдесят дев'ять ми назвали в попередніх номерах):

60. Відкритому акціонерному товариству «Полюс», Київ (голова правління Володимир Савустьянов) — автомобільні холодильники «Холодок», керамічні тепловентилятори «Favorit».

Друзі! Ви можете стати учасниками розіграшу нашої лотереї, якщо передплатите «ГУ» або щотижневик «Голос України — тиждень» на 1997 рік. Надсилайте до редакції листи з позначкою «Лотерея «ГУ-97», де вкажіть прізвище, ім'я, по батькові, домашню адресу, вкладіть копію передплатної квитанції. Розіграш — наприкінці січня 1997 року.

У номер

Найперше — економічне співробітництво

(Початок на 1-й стор.).

Делегація побувала у Криму, мала зустрічі з членами кількох комісій Верховної Ради, зокрема, Комісії у закордонних справах та зв'язках із СНД. Пан Лоос пригадав події трирічної давності, коли Франція з недовірою ставилася до незалежності України, і зазначив, що нині ситуація кардинально змінилася. «Цього року Національна Асамблея ратифікувала Договір про взаєморозуміння і співробітництво з Україною. 11 грудня плановано ратифікувати угоду про співробітництво України з ЄС, — заявив Ф. Лоос. — Це не просто формальність. Наприклад, ратифікувати таку угоду з Бєларуссю Франція не має наміру».

Касацію Юрія Костенка не задоволено

Учора Верховний суд України відмовив у задоволенні касаційної скарги Юрія Костенка, народного депутата України, який поєднує цю діяльність з роботою на посаді міністра екології і природного навколишнього середовища.

Нагадаємо, що заяву Голови Верховної Ради про дострокове припинення повноважень цього депутата-сумісника Київський міський суд задовольнив.

В інтерв'ю журналістам Юрій Костенко заявив, що продовжуватиме депутатську діяльність, а також повідомив про те, що депутати-сумісники мають намір звернутися до Конституційного суду.

Може, і в зоні квітнутимуть яблуні

Сьогодні в Києві відкрилося перше засідання керівного комітету канадсько-українського проекту створення базової географічно-інформаційної системи реабілітації територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок чорнобильської катастрофи. Відбудеться підписання угод щодо виконання першого етапу проекту.

Фінансування виконуватиме Канадське бюро міжнародного розвитку (CIDA). Загальна вартість проекту — 2,7 млн. канадських доларів, а розрахований він на 30 місяців.

Де порушують закони — демократії нема

Як відомо, нещодавно у Республіці Білорусь побувала делегація Верховної Ради України на чолі з керівником групи з міжпарламентських зв'язків з РБ Петром Душейком. Підсумки цього візиту були темою прес-конференції, яка пройшла у прес-центрі Верховної Ради. За словами народного депутата Душейка, хоч до делегації увійшли представники різних фракцій, але всі дійшли одного висновку: «Ми помітили значне порушення загальноприйнятих демократичних норм проведення референдумів, порушення Конституції і законів Білорусі та принципів міжнародного права».

Член делегації Володимир Головко розповів, що під час спілкування з білоруськими депутатами, вони зрозуміли: демократії в Білорусі немає як такої. А прийнята на референдумі Конституція свідчить, що демократії не буде і кілька найближчих років.

Парламентська хроніка

Як розрубати гордіїв вузол неплатежів

Дискусії, що точаться довкола економічних проблем, поступово реалізуються у практичних рішеннях Президента, уряду і Верховної Ради. Проте одне з головних завдань — розблокування неплатежів —вирішити поки що не вдається. У свою чергу, кредиторська і дебіторська заборгованості й надалі спричиняють спад виробництва, падіння валового внутрішнього продукту, а отже, скорочення надходжень до державної казни.

Розв'язати цю проблему, на думку віце-прем'єр-міністра Віктора Пинзеника, допоможе закон «Про платежі на території України», проект якого розроблено урядом і представлено на затвердження Верховній Раді. У своїй доповіді Віктор Пинзеник звернув увагу насамперед на ліквідацію картотеки № 2, яка обмежує права підприємств у використанні коштів і є однією з причин «тіньового» обігу. Відтепер безакцептне списання коштів передбачається лише у трьох випадках: за рішенням суду чи державної податкової адміністрації або за згодою сторін. Водночас надаються широкі права податковим адміністраціям — аж до накладення арешту на майно юридичних осіб.

Денне засідання 3 грудня

А для покращення фінансового стану підприємств пропоновано реструктуризувати їхню заборгованість перед бюджетом. Зокрема, частину боргу, яка з'явилася до 31 грудня 1993 року, держава вважає за потрібне списати у зв'язку із закінченням строку позовної давності. Борги 1994—1995 років реструктуризуються на 10 років з виплатою рівними частками, починаючи з 1 січня 1997 року. Заборгованість, яка з'явилася з 1 січня по 31 серпня 1996 року, пропоновано реструктуризувати на три роки.

Інша проблема — готівкові розрахунки, бо поза сферою банківського обігу перебуває 44,4 відсотка грошової маси, або 365 мільярдів гривень. А тому для її розв'язання пропоновано зняти обмеження у використанні готівки, щоправда, з певними застереженнями. Уряд пропонує також дозволити суб'єктам господарювання відкривати кілька банківських рахунків.

Однак оптимістичну позицію віце-прем'єра не розділив співдоповідач народний депутат Вадим Гетьман, який виклав сесії думку Комісії з питань фінансів і банківської діяльності. Зокрема, він підкреслив, що законопроект розпадається на три розділи. Перший — це реструктуризація наявної податкової заборгованості, другий — питання безакцептного списання коштів та погашення заборгованості в разі ліквідації юридичної особи боржника. І нарешті третій —готівкові розрахунки.

Вадим Гетьман ознайомив депутатів з експертними висновками Національного банку, Вищого Арбітражного суду та Українського Союзу промисловців і підприємців, які вважають, що законопроект суперечить чинному законодавству і Конституції.

Думки депутатів, що виступили, розділилися. Частина пропонувала прийняти законопроект у першому читанні, інші вважали за необхідне повернути його на доопрацювання. Найхарактерніші недоліки законопроекту чітко висвітлили Олександра Кужель та Віктор Суслов. Отож народні обранці зійшлися на думці, що його потрібно повернути на доопрацювання. За цю пропозицію і проголосувала більшість з них.

Володимир КОРОЛЮК.

Щоби мати, треба добре рахувати. Тоді й пікетів не буде

(Початок на 1-й стор.).

В. Симоненку колеги адресували чимало запитань, зокрема щодо його роботи в Одесі, де він був мером, а також на посаді віце-прем'єр-міністра України. Висловлюючи сумніви про те, що Валентин Костянтинович зможе неупереджено і ретельно керувати рахунковою галуззю. Утім, кандидат на цю посаду дотепно відповів, що з мерів міст, котрі раніше були хорошими робочими конями, тепер роблять циркових, що він проти того, щоб боротьба ідей перетворилася на боротьбу людей.

За результатами таємного голосування Валентина Симоненка обрано головою Рахункової палати. Як відомо, Рахункова палата має за законом здійснювати контроль за виконанням бюджету. І з початком її функціонування можна сподіватися на те, що «чорні дірки», через які гроші з бюджету вилітають у трубу, буде закрито. Ця тема нині дуже актуальна для незахищених верств населення. Пікетувальники, що розташувалися навколо парламенту з гаслами, в яких вимагають державної підтримки, виступають проти скорочення соціальних програм, наміченого у проекті бюджету, навряд чи знають про ті шалені суми, котрі використовують з бюджету не за призначенням.

Голова Верховної Ради Олександр Мороз зазначив, що всі вимоги пікетувальників буде розглянуто у відповідних комісіях. Розглядаючи проект бюджету, прийматимуть рішення не огульно, а з врахуванням цих вимог.

Представник пікетувальників народний депутат України Анатолій Юрковський зазначив з трибуни Верховної Ради, що матеріальне забезпечення пенсіонерів, ветеранів війни, інвалідів, інших категорій громадян, котрі потребують соціального захисту, не повинно бути нижчим, ніж у колишньому Союзі.

На фото: пікети біля Верховної Ради.

Світлана ПИСАРЕНКО.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

На виставку — по здоров'я

запрошує цими днями київський Палац спорту

Тут до 6 грудня розгорнуто дивовижні за масштабністю національні виставки з міжнародною участю «Фармакологія в Україні-96» і «Стоматологія в Україні-96».

Коли правда, що всі хвороби «від нервів», поганого настрою і різних негараздів, то кожний небайдужий до свого самопочуття просто мусить тут побувати. На тлі загального зменшення виробництва і кризової безвиході досягнення вітчизняної фармацевтики здаються нам дивом. У свідомості обивателя давно обжилися усіляки телерекламні Марії з «панадолами» і шипучками «упса», бальзамами, які хоч втирай, хоч ковтай — результат той самий. І раптом таке: серед різноманіття репрезентованої медичної продукції більш як вісімдесят фірм, підприємств, спільних виробництв і посередницьких компаній тон задають саме українські виробники.

На відкритті виставки 3 грудня у присутності численних гостей, представників майже всіх підприємств фармацевтичної галузі, лікувальних закладів голова Державного комітету України з медичної та мікробіологічної промисловості Юрій Спіженко зазначив, що лише за цей рік пацієнти отримали понад 80 нових вітчизняних препаратів, які раніше імпортували з-за кордону. Готова до реалізації програма із забезпечення ліками туберкульозних хворих. У новому році планують освоїти ще більш як 70 препаратів різної дії. Усе необхідне для цього є. Фармацевтична промисловість сьогодні одна з небагатьох, які працюють на підйомі. Порівняно з торішніми показниками виробництво продукції в Україні становить 106 %.

Проте для того, щоб це справді зрозуміли і відчули люди, які потребують якісної і доступної медичної допомоги, потрібно і виробникам, і споживачам (в особі представників лікувальних закладів) спільно розв'язати низку проблем, які нині ще є. Тому в програмі виставки — семінари Держкоммедбіопрому з питань ліцензування видів фармацевтичної діяльності, порядку випуску, імпорту й експорту ліків, виробництва нової, досконалішої і якіснішої упаковки. Свої семінари проводять також Фармакопійний та Фармакологічний комітети України.

Докладніше читайте у спеціальних оглядових матеріалах.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

У комісіях Верховної Ради України

На засіданні Комісії з питань чорнобильської катастрофи за участю представників уряду обговорено подані Кабінетом міністрів проект «уточненого» Закону України «Про Державний бюджет на 1997 рік» та пакет проектів законодавчих актів «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», «Про податок на доходи фізичних осіб», «Про платежі на території України», «Про заходи щодо стабілізації народного господарства та відновлення економічного зростання в Україні». На думку членів комісії, подані законопроекти фактично ліквідують систему соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи, а також всіх найменш забезпечених верств населення, що суперечить Конституції України. Народні депутати не одержали відповіді на запитання про можливі соціальні наслідки прийняття зазначеного пакету законопроектів, чітких економічних розрахунків щодо очікуваного розвитку економіки держави і поліпшення рівня життя населення. Запропоновані законопроекти і новий проект бюджету на 1997 рік суттєво відрізняються від раніше запропонованих і вимагають багато часу для розгляду, що неминуче призведе до порушення строків розгляду бюджету.

У зв'язку з цими обставинами комісія вважає неможливим прийняття поданих Кабінетом міністрів документів.

Прес-служба Верховної Ради України.

Газові лічильники знову в центрі уваги

Ситуацію, що склалася в країні з виробництвом і впровадженням побутових і промислових лічильників споживання газу, розглянула Комісія Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту та зв'язку.

Приводом став відкритий лист директорів низки великих підприємств Мінмашпрому, а також ЦК профспілки працівників радіоелектроніки до керівників держави, опублікований 14 листопада в «Голосі України». У ньому йшлося про згубну практику закупівлі зарубіжних приладів обліку газу, тоді як налагоджене й розвивається вітчизняне виробництво.

Зазначалося, що масова закупівля газових лічильників суперечить офіційній, програмній урядовій політиці, яка орієнтована на захист власного виробника.

На засіданні комісії були присутні представники заводів-виробників, усіх зацікавлених і причетних до обговорюваного питання структур. Було викрито факти явного протекціонізму, обстоювання недержавних інтересів.

Іван КОРОТЧЕНЯ: Особливих реформ не передбачається

ПЛАНОВАНО, що 12 грудня в Москві відбудеться ювілейне засідання Ради глав держав — учасниць СНД. Співдружності виповнюється п'ять років. Це утворення досі викликає чимало суперечок: хто сумнівається у її доцільності, а хтось оголошує її незаконною. Проте і ті й ті погоджуються, що настав час визначитися з майбутнім СНД. А ювілей стане приводом для таких обмірковувань. Аби трохи випередити грудневі події, кореспондент «ГУ» взяла інтерв'ю у виконавчого секретаря Співдружності Івана КОРОТЧЕНІ.

— СНД — п'ять років, проте її існування піддається сумнівам, а самій структурі постійно доводиться витримувати «тест на доцільність».

— Коли я замислююсь над тим, чого ми досягли за цей час, то завжди ловлю себе на думці, зроблено, звичайно, немало. Про п'ятиріччя ми повинні говорити не тільки з огляду на те, що сталося за цей час, а й вести мову про те, чого не сталося. Всесвітня історія не раз демонструвала приклади того, як розвалюються тоталітарні імперії — через війни та кров. Справді, на початку цього процесу було дуже складно, особливо, коли ділили майно колишнього СРСР. Усе-таки нам вдалося мирним шляхом розв'язати такі проблеми. Пригадую з цього приводу слова одного американського аналітика: якби радянська імперія розвалювалася так, як югославська, то війна там видалася б «невинним пікнічком учнів недільної школи».

П'ять років — це справді ювілей. Яку оцінку йому давати — то вже інше питання. Нам треба розібратися, що вже зроблено, як будуватимемо свої відносини у майбутньому: рухатимемося шляхом подальшої інтеграції чи, може, нам слід зупинитися, зачекати, як дехто радить. Але чого чекати?

— В українському політичному істеблішменті побутує думка, що в майбутньому Україна могла б провадити політику партнерської конкуренції чи конкурентного партнерства з Росією у рамках СНД. Які ваші прогнози щодо такого міркування? Чи не могла б Україна витіснити Росію з ніші постійного лідера Співдружності?

— Я б не хотів називати Росію лідером. Росія була і є великою державою і залишатиметься такою. Нині вона очолює всі керівні органи Співдружності. Ми стоїмо перед проблемою, кому передати керівництво СНД і чи треба це робити. Можливо, Росія має виконувати ці функції, поки не пройшов процес становлення. Адже саме за Росією — пріоритет на найближчий час.

Україна — асоційований член економічного союзу. Але це не означає, що вона може залишатися осторонь того, що відбувається на теренах СНД. Нині Україна працює за окремими програмами економічного союзу. Україна без економічного простору СНД... Це неможливо, нерозумно, навіть злочинно. Їй має належати одна з провідних ролей у розв'язанні спільних проблем.

— Часто держави, зокрема Україна, надають переваги двосторонньому співробітництву перед багатостороннім. Чи не призведе це до того, що одні держави будуть сильно інтегруватися між собою, натомість інші поступово відходитимуть від них. Чи немає тут загрози для СНД?

— Я не згоден з тими, хто говорить, що інтеграція двох, чотирьох — це якийсь поспіх. Ні, це необхідність. Держави, які пішли на інтеграцію в рамках митного союзу, наприклад, чи двосторонніх відносин, як Росія і Беларусь, підтвердили політичну волю своїх народів. Я погоджуюся, що багатосторонні зв'язки часто працюють слабко, бо не кожна держава може врахувати свої інтереси на рівні багатосторонніх відносин. Економічний комплекс, який створювався десятиліттями, ми розірвали за одну мить. Нині це дається взнаки. Тому на основі багатосторонніх відносин краще спрацьовують двосторонні зв'язки. А тут вже виторговують держави одна з одною, що їм важливіше: з одного боку — політична незалежність, з іншого — економічна залежність.

Коли сьогодні внутрішня ситуація в країнах змушує політиків приймати неадекватні рішення, то, я думаю, іншого шляху в нас немає. Так, ми говоримо про те, що треба створювати транснаціональні компанії, промислово-фінансові групи. Звичайно, без волі політичних лідерів ніхто на місцях нічого не зробить. До нас ідуть керівники беларуських підприємств, які бачать свій статут зареєстрованим скрізь, і просять: дайте нам політичний дах, політичну підтримку, щоб ми могли нормально працювати.

Ми розраховуємо на підтримку Заходу. Говоримо: треба виходити на західні ринки. А Захід хоче прийти до нас зі своїм товаром.

— Деякі країни дозволяють собі розв'язувати політичні проблеми методом економічного тиску. Чи не будуть у рамках СНД розроблятися з цього приводу якісь запобіжні заходи?

— Взагалі я не відчуваю відкритого економічного тиску з боку Росії на її сусідів. Чи є якісь приховані пружини? Мені важко сказати. Протягом 70 років ми звикли дивитися на Росію, як на донора. Республіки були переробними цехами. Нині, коли ми опинилися сам на сам зі своїми проблемами, то відчули, що за незалежність маємо платити. Я не заперечую існування диктату на двосторонньому рівні. Щодо багатосторонніх відносин, то на їх рівні ніколи не проявлялося нічого подібного ні з боку великої Росії, ні з боку маленької Вірменії.

Звичайно, поза увагою СНД ці питання не повинні залишатися. Але іншим країнам не завжди зручно втручатися у двосторонні відносини. Тому бажано такі проблеми узгоджувати на двосторонньому рівні. Я думаю, що нині і Україна, і Росія чинять правильно: проблеми треба розв'язувати шляхом взаємних поступок та компромісів.

— Які реформи чекають на СНД у майбутньому?

— Глобальних реформ не передбачається. Ніхто не має наміру зараз виходити із СНД. А вступати... —регіональна організація відкрита для будь-якої держави.

Поступово ми йшли до створення єдиного економічного простору і митного союзу, так само поступово йтимемо до валютного союзу. В планах у нас усе чітко розписано, але надто важко даються ці угоди. Вони можуть працювати надійно тільки тоді, коли є цілісними, коли в них закладено механізми, що могли б проконтролювати постанову чи ратифікувати окремий документ. Потрібен орган, що володів би такими повноваженнями. Європа створює відповідні структури, в яких делеговані права держав на те, щоб вони мали змогу керувати не лише економічними процесами, а й військово-політичними.

Європа йшла до інтеграції 30 років. Ми ж, враховуючи те, що вже маємо чималий досвід, повинні пройти цей шлях швидше. До речі, європейці заздрили нашій інтеграції і навіть брали її за взірець. Це не лише слова. Так думають багато політиків, з якими я спілкуюся у Європейському союзі. Я згоден з думкою, що не можна пришвидшувати інтеграцію, але ж «тисне» ситуація, яка склалася в економіці.

Інтерв'ю взяла Оксана РУДЮК.

Хроніка. Факти. Події

● *Грозний*

Ідуть собі з миром. Але... без чобіт і автомобілів

Сьогодні з Чечні до місця постійної дислокації виходить зведений батальйон 101-ї бригади внутрішніх військ Росії. Відтепер батальйон дислокуватиметься на хуторі Дидимкін Курського району Ставропольського краю, на адміністративному кордоні з Чечнею.

Водночас, за твердженням ІТАР-ТАКС, введення військ не проходить без інцидентів. У вівторок в районі аеропорту Сєверний, на мосту через річку Нефтянка, невідомі зупинили колону внутрішніх військ із шести автомобілів, що прямувала до осетинського міста Моздока. Нападники витягли з машин дев'ятьох солдатів, роздягли й побили їх. Військовиків, зрештою, відпустили. Але без автомобілів.

● *Ашгабат*

Туркменбаші невдоволений будівельниками

Президент Туркменистану Сапармурад Ніязов підписав указ про скасування міністерства будівництва і архітектури. На його базі буде створено національний комітет архітектурно-будівельного контролю при Кабінеті міністрів країни. Підприємства міністерства, вказав глава туркменської держави під час зустрічі з працівниками скасованого відомства, давно стали збитковими і завантажені до 50 відсотків потужностей. Особливу тривогу, на думку Ніязова, викликає низька якість об'єктів, котрі здають державі, за їх майже світові ціни.

● *Нагасакі*

13 років за 90 доларів

До 13 років ув'язнення засудив окружний суд міста Нагасакі американського матроса Терренса Майкла Суонсона за спробу вбивства і пограбування мешканки Сасебо, де розташовано велику базу ВМС США.

На світанні 16 липня Суонсон вчинив збройний напад на Каорі Танігаву, що поверталася додому. Підкравшись ззаду, він різонув дівчину ножем по горлу, вихопив у неї з рук дамську сумочку, де, як виявилося згодом, було лише 10 тис. ієн (трохи більш як 90 доларів), і, залишивши свою жертву стікати кров'ю, втік з місця злочину. Важко поранена Танігава зуміла дістатися до найближчого медичного пункту і вижила. А матроса після повернення із звільнення затримало й передало японській поліції військове командування.

● *Рим*

Глав церков хвилює проблема жінок

У Ватикані, куди прибув глава англіканської церкви архієпископ Кентерберійський Джордж Кері, його буде прийнято Папою Римським Іоанном Павлом II. Це буде перша зустріч глав двох церков після конфлікту, що виник у листопаді 1992 року у відносинах між християнами католицького і англіканського віросповідань. Причиною конфлікту стало рішення ієрархів англіканської церкви дозволити жінкам ставати священиками. Незгода Ватикану з таким підходом призвело до охолодження стосунків між двома церквами. Як очікують, проблема жінок-священиків буде однією з головних тем наступної розмови глав римо-католицької та англіканської церков, і від її результату, судячи з усього, багато в чому залежатиме стан міжцерковних відносин у найближчі роки.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Босим по світу. І так уже 25 років

Цей сучасний прочанин, католицький священик Джордж Уолтер з американського штату Пенсильванія, мандрує вже 25 років. Нині він перебуває в Польщі, а до 2000 року планує дійти до Єрусалима. Свій нелегкий шлях священик долає босоніж, дозволяючи собі лише у дощ взути гумові капці.

Фото Укрінформу.

Феміда сховала очі і... обличчя

ЧИ МОЖЕ суддя бути анонімним? А точніше, чи буде анонімний суддя справедливим? Полеміка на цю тему досить актуальна нині в Перу.

Річ у тім, що судді, які ведуть справи звинувачених у тероризмі, можуть бути інкогніто. Нещодавно перуанський конгрес продовжив ще на рік повноваження суддів «у масках», що викликало критику тих, хто виступає за дотримання прав людини. Вони наполягають на дотриманні норм судового процесу, що дасть змогу уникнути ув'язнення невинних. Директор Інституту правового захисту Ернесто де ла Хара обґрунтував своє критичне ставлення тим, що «анонімність суддів не гарантує справедливого ведення процесу... А анонімні трибунали уособлюють всю систему, що не забезпечує гарантій».

Де ла Хара, справді, має підстави, щоб висувати такі звинувачення. Уряд створив спеціальну комісію, котра зобов'язана перевіряти справи осіб, які вважають, що їх було безпідставно заарештовано і ув'язнено. Ця комісія вже домоглася визволення 32 осіб, у тому числі й 4 журналістів, які теж проходили в справі як ... терористи.

Але, з іншого боку, проблема тероризму в країні досить актуальна. І поки не розроблено системи захисту суддів, які виносять вирок терористам, конгрес не може відмовити їм у єдиному захисті від залякування й помсти — анонімності.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО КОСМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Цей Закон визначає загальні правові засади здійснення космічної діяльності в Україні та під юрисдикцією України поза її межами.

Положення цього Закону поширюються на всі види діяльності, пов`язаної з дослідженням і використанням космічного простору.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів і понять

У цьому Законі наведені нижче терміни та поняття вживаються у такому значенні: космічна діяльність — наукові космічні дослідження, створення та застосування космічної техніки, використання космічного простору;

об`єкти космічної діяльності (космічна техніка) —матеріальні предмети штучного походження, що проектуються, виготовляються та експлуатуються як у космічному просторі (космічний сегмент, космічна інфраструктура), так і на поверхні Землі (наземний сегмент, наземна інфраструктура) з метою дослідження та використання космічного простору;

суб`єкти космічної діяльності — підприємства, установи та організації, в тому числі міжнародні та іноземні, які здійснюють космічну діяльність;

космічні технології та послуги — результати наукових розробок, методи, засоби та послуги, необхідні для здійснення космічної діяльності та для отримання і використання результатів цієї діяльності;

інцидент — пов`язана з космічною діяльністю подія, що призвела до створення загрози життю та здоров`ю людей, а також до пошкодження або знищення майна громадян, підприємств, установ та організацій чи заподіяння шкоди довкіллю;

надзвичайна подія — пов`язана з космічною діяльністю подія, що призвела до загибелі людей або заподіяння їм тяжких тілесних ушкоджень, а також до знищення майна громадян, підприємств, установ та організацій чи заподіяння значної шкоди довкіллю;

правила космічної діяльності — спеціальні правила, технічні норми, стандарти, що регламентують космічну діяльність та її безпеку;

персонал об`єктів космічної діяльності — працівники підприємств, установ та організацій, які беруть участь у виготовленні, випробуванні, експлуатації об`єктів космічної діяльності та ліквідації наслідків інцидентів та надзвичайних подій, а також фахівці підприємств, установ, організацій та особовий склад військових частин, залучені до виконання цієї роботи;

сертифікат відповідності — документ, який посвідчує відповідність об`єкта космічної діяльності вимогам експлуатаційної придатності космічної техніки, регламентованим нормативними документами, чинними в Україні.

Стаття 2. Законодавство про космічну діяльність в Україні

Відносини у сфері космічної діяльності регулюються цим Законом та іншими актами законодавства України, що приймаються відповідно до нього.

Стаття 3. Мета космічної діяльності

Космічна діяльність має на меті:

сприяння соціально-економічному та науковому прогресу держави, зростанню добробуту громадян;

участь у розв`язанні загальних проблем людства;

розвиток космічної науки і техніки, космічних послуг та технологій, які обумовлюють стабільний розвиток національної економіки;

створення потужного експортного потенціалу космічної галузі;

забезпечення доступу в космос, здійснення наукових досліджень Землі та космічного простору;

створення та підтримка космічними засобами сучасного інфомаційного простору держави;

забезпечення довгострокових інтересів держави в сфері національної безпеки та обороноздатності;

сприяння вдосконаленню освіти;

участь у контролі за виконанням угод, учасницею яких є Україна, що стосуються міжнародної безпеки.

Стаття 4. Засади космічної діяльності

Основними засадами космічної діяльності в Україні є:

державне регулювання;

еволюційність розвитку і послідовність реформування державної політики у галузі дослідження та використання космічного простору;

ефективне використання науково-технічного потенціалу України, можливостей, які надає космічна діяльність, в інтересах національної економіки, науки, безпеки держави і в комерційних цілях;

сприяння міжнародному співробітництву, збереження та розвиток існуючих міжнародних зв`язків у космічній галузі з урахуванням національних інтересів.

Розділ II. ОРГАНІЗАЦІЯ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 5. Державне регулювання та управління у сфері космічної діяльності

Державне регулювання та управління у сфері космічної діяльності в Україні здійснюється шляхом:

законодавчого встановлення основних принципів, норм і правил космічної діяльності;

розробки концептуальних основ державної політики у галузі дослідження і використання космічного простору в мирних цілях та в інтересах безпеки держави;

формування Загальнодержавної (Національної) космічної програми України;

планування та фінансування космічної діяльності за рахунок коштів Державного бюджету України, а також сприяння залученню інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством України;

цільової підготовки кадрів за рахунок Державного бюджету України;

запровадження ліцензійного (дозвільного) порядку на таку діяльність, а також інших правил та обмежень згідно з чинним законодавством.

Спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі космічної діяльності, є Національне космічне агентство України.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закони Україну «Про космічну діяльність»

Верховна Рада України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Ввести в дію Закон України «Про космічну діяльність» з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний термін:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом;

привести рішення уряду України у відповідність з Законом України «Про космічну діяльність»;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами і відомствами України їх нормативних актів, що не відповідають цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України у першому півріччі 1997 року подати на затвердження Верховної Ради України проект Загальнодержавної (Національної) космічної програми України.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
15 листопада 1996 року.

Стаття 6. Компетенція Національного космічного агентства України

Національне космічне агентство України в межах своєї компетенції:

розробляє концептуальні основи державної політики у галузі дослідження і використання космічного простору в мирних цілях та в інтересах безпеки держави;

забезпечує організацію космічної діяльності в Україні та під юрисдикцією України поза її межами;

розробляє разом з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та Національною академією наук України Загальнодержавну (Національну) космічну програму України та забезпечує її виконання;

здійснює керівництво у сфері управління та координації діяльності підприємств, установ і організацій космічної та суміжних галузей;

є державним генеральним замовником науково-дослідних робіт з дослідження і використання космічного простору, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт з проектування, виготовлення та випробування космічної техніки, у тому числі міжнародних космічних проектів;

забезпечує разом з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України експлуатацію, підтримку та вдосконалення об`єктів космічної діяльності;

здійснює ліцензування космічної діяльності в Україні та ліцензування цієї діяльності під юрисдикцією України поза її межами;

організовує розроблення та функціонування Системи сертифікації космічної техніки України (УкрСС КТ);

забезпечує суб`єкти космічної діяльності в Україні необхідною нормативною документацією;

здійснює реєстрацію космічної техніки;

організовує співробітництво України з іншими державами та міжнародними організаціями у космічній галузі, а також забезпечує збереження і розвиток існуючих міжнародних зв`язків у сфері космічної діяльності;

вживає заходів, спрямованих на вдосконалення зовнішньоекономічних відносин України з іншими державами в галузі космічної діяльності;

бере участь у підготовці міжнародних договорів України;

здійснює інші функції у сфері космічної діяльності відповідно до чинного законодавства.

Стаття 7. Загальнодержавна (Національна) космічна програма України

Космічна діяльність в Україні здійснюється на основі Загальнодержавної (Національної) космічної програми України, яка розробляється на п`ять років і затверджується Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

Формування Загальнодержавної (Національної) космічної програми України здійснюють Національне космічне агентство України разом із відповідними центральними органами виконавчої влади та Національною академією наук України, виходячи із мети та основних засад космічної діяльності в Україні.

На основі Загальнодержавної (Національної) космічної програми України здійснюється:

визначення потреб у космічній техніці цивільного, оборонного та подвійного призначення, а також укладання контрактів, згідно з чинним законодавством, на проведення науково-дослідних робіт (далі — замовлення на космічну техніку) і виробництво космічної техніки на поточний рік, що затверджуються Кабінетом Міністрів України;

виділення коштів з Державного бюджету України для фінансування космічної діяльності за державними замовленнями;

підготовка кадрів за рахунок коштів Державного бюджету України і вжиття заходів щодо соціального захисту персоналу об`єктів космічної діяльності;

забезпечення підтримки та вдосконалення об`єктів космічної діяльності наземної інфраструктури, а також необхідного рівня безпеки космічної діяльності;

забезпечення міжнародного співробітництва в космічній сфері, у тому числі участі України в міжнародних космічних проектах.

Стаття 8. Правила космічної діяльності в Україні

До правил космічної діяльності в Україні належать норми експлуатаційної придатності об`єктів космічної діяльності, стандарти та нормативні документи, якими регулюється порядок:

ліцензування космічної діяльності;

сертифікації та реєстрації об`єктів космічної діяльності;

організації, виконання та забезпечення космічних запусків і польотів;

нагляду і контролю за безпекою космічних запусків і польотів та експлуатації космічної техніки;

охорони довкілля в процесі космічної діяльності;

проведення пошукових, аварійно-рятувальних робіт у космічній галузі;

проведення службового розслідування інцидентів та надзвичайних подій;

будівництва, експлуатації, утримання та ремонту споруд і обладнання об`єктів наземної інфраструктури;

навчання персоналу об`єктів космічної діяльності;

реалізації заходів щодо захисту космічної діяльності від незаконного втручання в цю діяльність.

До правил космічної діяльності належать також інші нормативні акти, що регламентують діяльність у космічній галузі та її безпеку, а також дотримання вимог щодо охорони прав інтелектуальної власності, державної, воєнної та комерційної таємниці.

Правила космічної діяльності встановлюються відповідними державними органами України згідно з їхньою компетенцією та є обов`язковими для виконання всіма суб`єктами космічної діяльності.

Стаття 9. Заборона та обмеження у космічній діяльності

При здійсненні космічної діяльності в Україні забороняється:

виведення на орбіту чи розміщення в космосі будь-яким чином ядерної зброї та всіх інших видів зброї масового знищення чи випробування такої зброї;

використання космічної техніки як засобу впливу на довкілля для воєнних чи інших небезпечних для людства цілей;

використання Місяця та інших небесних тіл для воєнних цілей;

створення безпосередньої загрози життю та здоров`ю людей, заподіяння шкоди довкіллю;

порушення міжнародних норм та стандартів щодо забруднення космічного простору;

інші дії, пов`язані з космічною діяльністю, які не допускаються міжнародним правом.

Космічна діяльність у межах окремого проекту, що призвела до людських жертв, значних матеріальних збитків або завдала значної шкоди довкіллю, може бути обмежена або заборонена відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 10. Ліцензування космічної діяльності

Будь-які суб`єкти космічної діяльності, які здійснюють або мають наміри здійснювати цю діяльність в Україні або під юрисдикцією України поза її межами, повинні одержати в Національному космічному агентстві України ліцензію на право здійснення цієї діяльності.

Перелік видів космічної діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлюються законодавством України.

Порядок здійснення ліцензування космічної діяльності в Україні встановлює Кабінет Міністрів України.

Стаття 11. Фінансування космічної діяльності

Фінансування космічної ді-

яльності з науковою та господарською метою у тих випадках, коли замовником робіт є держава, здійснюється на підставі Загальнодержавної (Національної) космічної програми України і передбачається в Державному бюджеті України окремим рядком.

Фінансування космічної діяльності в цілях оборони та безпеки України здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України в частині витрат на оборону.

Фінансування здійснюється через державних замовників робіт по створенню і використанню космічної техніки та розподіляється між виконавцями відповідно до державного контракту.

Іноземні кредити та інвестиції у космічну діяльність, пов'язану з виконанням Загальнодержавної (Національної) космічної програми України, гарантуються державою відповідно до чинного законодавства України.

Розділ III. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОБ'ЄКТІВ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 12. Сертифікація об'єктів космічної діяльності

Будь-який об'єкт космічної діяльності в Україні підлягає сертифікації на відповідність вимогам експлуатаційної придатності, встановленим чинними в Україні нормативними документами, з оформленням сертифіката відповідності.

Порядок сертифікації космічної техніки в Україні визначається Системою сертифікації космічної техніки України, яка діє у межах Державної системи сертифікації (УкрСЕПРО).

Порядок випробування та сертифікації імпортованого об'єкта космічної діяльності або об'єкта космічної діяльності, що експортується з України, а також оформлення відповідних сертифікаційних документів встановлюється Правилами сертифікації космічної техніки в Україні, які затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 13. Реєстрація об'єктів космічної діяльності

Об'єкти космічної діяльності підлягають обов'язковій державній реєстрації в Державному реєстрі об'єктів космічної діяльності України згідно з Правилами реєстрації об'єктів космічної діяльності в Україні, які затверджує Кабінет Міністрів України. Якщо об'єкт космічної діяльності створюється спільно з юридичними особами інших держав чи міжнародними організаціями, то питання його реєстрації вирішується згідно з укладеними міжнародними договорами (контрактами).

На об'єкт космічної діяльності, внесений до Державного реєстру об'єктів космічної діяльності України, видається реєстраційне посвідчення.

Після внесення об'єкта космічної діяльності до Державного реєстру об'єктів космічної діяльності України всі записи щодо цього об'єкта, зроблені раніше у реєстрах об'єктів космічної діяльності інших держав, не визнаються Україною.

Внесення об'єкта космічної діяльності до реєстру об'єктів космічної діяльності іншої держави, якщо цей об'єкт не виключено з Державного реєстру об'єктів космічної діяльності України, не визнається Україною.

Стаття 14. Вилучення об'єктів космічної діяльності з Державного реєстру

Об'єкт космічної діяльності вилучається з Державного реєстру об'єктів космічної діяльності України Національним космічним агентством України у разі:

зняття його з експлуатації;

фізичного знищення (загибелі);

передачі у встановленому порядку іншій державі, міжнародному або іноземному підприємству, установі чи організації.

У разі вилучення об'єкта космічної діяльності з Державного реєстру об'єктів космічної діяльності України реєстраційне посвідчення втрачає чинність.

Стаття 15. Допуск, обмеження та заборона експлуатації об'єктів космічної діяльності

Об'єкт космічної діяльності допускається до експлуатації, якщо він має сертифікат відповідності та його зареєстровано у Державному реєстрі об'єктів космічної діяльності України.

Національне космічне агентство України може обмежити або заборонити експлуатацію об'єктів космічної діяльності у разі:

прострочення або відсутності сертифіката відповідності;

експлуатації об'єкта космічної діяльності з порушенням чинного законодавства України;

експлуатації об'єкта космічної діяльності з порушенням вимог, установлених експлуатаційно-технічною документацією на цей об'єкт.

Стаття 16. Передача об'єкта космічної діяльності в оренду

Порядок і правила передачі об'єкта космічної діяльності в оренду міжнародному або іноземному суб'єкту космічної діяльності регулюються чинним законодавством, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, укладення яких відбулось у формі закону.

Розділ IV. УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ В КОСМІЧНІЙ СФЕРІ

Стаття 17. Україна як суб'єкт міжнародного космічного права

Україна як суб'єкт міжнародного космічного права здійснює свою космічну діяльність на засадах рівноправності з іншими державами з урахуванням своїх національних інтересів.

Україна забезпечує виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань у галузі космічної діяльності та несе відповідальність згідно з загальновизнаними нормами міжнародного права та положеннями міжнародних договорів України.

Стаття 18. Засади міжнародної космічної діяльності

Основними засадами міжнародної космічної діяльності в Україні є:

зміцнення національного суверенітету;

дотримання загальновизнаних принципів і норм міжнародного права;

збереження та подальший розвиток існуючих міжнародних зв'язків;

сприяння інтеграції країни у світову економіку;

свобода зовнішньоекономічного підприємництва;

юридична рівність суб'єктів космічної діяльності;

захист інтересів суб'єктів космічної діяльності на території України і поза її межами.

Стаття 19. Вирішення спорів

Спори, що виникають у процесі міжнародного співробітництва у космосі, підлягають розгляду в судах України, якщо інше не визначено міжнародними договорами України.

Розділ V. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 20. Державний нагляд за безпекою космічної діяльності

Державний нагляд за дотриманням вимог безпеки космічної діяльності, а також навчання та атестація осіб, які контролюють дотримання космічних правил і наявність необхідного рівня безпеки космічної діяльності, а також осіб, які розслідують інциденти та надзвичайні події, покладається на Національне космічне агентство України, Міністерство оборони України та інші органи виконавчої влади відповідно до їхньої компетенції.

Стаття 21. Безпека населення та охорона довкілля

У процесі космічної діяльності суб'єкти космічної діяльності повинні дотримуватися вимог безпеки щодо життя та здоров'я населення, майна громадян, підприємств, установ, організацій і довкілля.

Суб'єкти космічної діяльності забезпечують вжиття необхідних заходів щодо запобігання екологічним збиткам від космічної діяльності згідно з чинним законодавством України.

Стаття 22. Транспортування космічної техніки

Для транспортування космічної техніки, що становить загрозу для життя та здоров'я населення або довкілля, необхідно використовувати спеціальний транспорт під охороною.

Порядок організації охорони та транспортування космічної техніки встановлюється спеціальними правилами, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 23. Сповіщення про інциденти та надзвичайні події

Суб'єкти космічної діяльності в обов'язковому порядку повинні подавати повну інформацію органам виконавчої влади про будь-які інциденти та надзвичайні події.

Національне космічне агентство України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади повинні подавати своєчасну та достовірну інформацію про небезпеку, яка виникає при здійсненні космічної діяльності, а також про заходи щодо створення необхідних умов безпеки для населення, майна та довкілля уповноваженому державному органу, підприємствам, установам та організаціям, а також громадянам на їхню вимогу.

У разі виникнення загрози під час здійснення космічної діяльності для населення та довкілля України чи іноземних держав Національне космічне агентство України негайно інформує про це відповідні державні органи України згідно з чинним законодавством, а також вживає необхідних заходів щодо забезпечення безпеки населення, майна громадян, підприємств, установ і організацій та довкілля.

Стаття 24. Обов'язкове страхування при здійсненні космічної діяльності в Україні

Перелік видів обов'язкового страхування при здійсненні космічної діяльності встановлюється чинним законодавством України.

Порядок обов'язкового страхування встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 25. Відповідальність за шкоду, заподіяну під час космічної діяльності, та відшкодування шкоди

Відповідальність за шкоду, заподіяну під час космічної діяльності, а також порядок визначення розмірів цієї шкоди, що підлягає відшкодуванню, встановлюються відповідно до чинного законодавства України.

Розділ VI. КОСМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ОБОРОНИ ТА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Стаття 26. Здійснення космічної діяльності у сфері оборони та національної безпеки

Космічна діяльність у сфері оборони та національної безпеки здійснюється Міністерством оборони України, на яке разом з відповідними міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади покладається відповідальність за виконання Загальнодержавної (Національної) космічної програми України в частині, що стосується створення та використання космічної техніки військового та подвійного призначення.

Стаття 27. Взаємодія Міністерства оборони України з Національним космічним агентством України у сфері космічної діяльності

Порядок взаємодії Міністерства оборони України і Національного космічного агентства України при здійсненні космічної діяльності визначається Положенням, яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 28. Компетенція Міністерства оборони України у сфері космічної діяльності

Міністерство оборони України в межах своєї компетенції:

розробляє концептуальні основи державної космічної політики та Загальнодержавну (Національну) космічну програму України в частині, пов'язаній зі створенням та використанням космічної техніки військового призначення, а також разом із Національним космічним агентством України — космічної техніки подвійного призначення;

формує та організовує виконання замовлень на роботи, пов'язані зі створенням і використанням космічної техніки військового, а також разом із Національним космічним агентством України — космічної техніки подвійного призначення на основі Загальнодержавної (Національної) космічної програми України;

здійснює використання космічної техніки у сфері оборони України;

забезпечує разом із Національним космічним агентством України функціонування і розвиток об'єктів наземної та космічної інфраструктури;

бере участь у здійсненні сертифікації космічної техніки військового призначення.

Розділ VII. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 29. Відповідальність за порушення законодавства про космічну діяльність в Україні

Порушення законодавства про космічну діяльність в Україні має наслідком дисциплінарну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з чинним законодавством України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
15 листопада 1996 року.

Пам'ять

Шумів-гримів Спадщанський ліс

До 55-річчя масового партизанського руху на Україні проти гітлерівських загарбників

Розв'язавши війну проти СРСР, Гітлер особливо намагався не тільки пограбувати матеріальні і культурні цінності України, але й знищити її народ. Цей задум до деталей було розписано у фашистському так званому «Генеральному плані Ост». В ньому передбачалося основну масу українців виселити до Сибіру, а залишених перетворити на рабів, щоб протягом 30 років вони взагалі зникли з лиця землі. Отож не дивна жорстокість фашистів до наших мирних людей. Зокрема, за два роки окупації Сумської області вони вбили 110 тисяч ні в чому не винних громадян, лише в Глухівському районі повністю спалили 6 і частково 9 населених пунктів, а в багатостраждальній Новій Слободі з 1137 осель піддали вогню 732, по-звірячому закатували 586 старих, жінок і дітей.

З цього зрозуміло, чому на Сумщині люди рішуче піднялися на партизанську боротьбу проти окупантів. Центром партизанського руху тут став Путивль, а його організаторами виступили голова міської Ради С. А. Ковпак, голова районного Тсоавіахіму С. В. Руднєв і голова колгоспу «Вільний край» С. Ф. Кириченко. Центром базування партизани обрали Спадщанський ліс. Тут вони об'єдналися в спеціалізовані бойові групи, а згодом — у єдиний Путивльський партизанський загін. Командиром його став С. А. Ковпак, комісаром —С. В. Руднєв, а начальником штабу Г. Я. Базима.

Невдовзі відбулося і бойове хрещення загону. До Спадщанського лісу проникли два ворожі танки. Один з них партизани захопили, а другий підірвали на мінах. Згодом путивльські месники провели ряд успішних бойових операцій з розгрому фашистських гарнізонів у навколишніх селах. Удари по ворогові було значно посилено, коли з ковпаківцями об'єдналися Глухівський, Конотопський і Шалигінський партизанські загони, створивши Сумське партизанське з'єднання. Його бойові подвиги стали легендарними. За завданням Центрального штабу партизанського руху ковпаківці здійснили героїчні рейди на Правобережну Україну і в Карпати, пройшли по тилах ворога майже 18 тисяч кілометрів, розгромили 81 фашистський гарнізон, знищили понад 25 тисяч гітлерівців, багато ворожої техніки.

Серед партизанів Ковпака поряд з українцями були бійці ще понад 40 національностей, а коли партизани звільнили Стару Гуту, до них приєдналася велика група угорців-антифашистів. У січні 1944 року з'єднання було переформоване й отримало назву Першої Української партизанської дивізії імені двічі Героя Радянського Союзу С. А. Ковпака. Командиром дивізії призначили П. П. Вершигору. Дивізія здійснила героїчні рейди на Сян і Віслу, била фашистів до повної перемоги.

Нині у Путивлі свято бережуть пам'ять партизанів-ковпаківців. Їхні імена носять численні вулиці, школи та інші навчальні заклади, в яких діють партизанські музеї. Великою популярністю користується Музей партизанської слави у Спадщанському лісі. Нині, з нагоди 55-річчя партизанського руху на Сумщині, сюди їдуть ветерани-ковпаківці, їхні діти та онуки.

Дмитро ВЛАСЕНКО,
голова ради Путивльської районної організації ветеранів.

Обдурити державу — що відібрати іграшку в малюка,

або Про ще один спосіб безбідного життя за чужий рахунок

***ПОСТАТІ** послідовників Остапа Бендера та методи їх «роботи» останніми роками порівняно часто постають зі сторінок засобів масової інформації. Але в тіні поки що лишаються інші особи, які становлять набагато більшу загрозу для суспільства. Йдеться про продовжувачів «справи» Корейка. Останні небезпечніші за «великого комбінатора» хоча б тим, що паразитують на тілі держави. Простіше кажучи, вони, на відміну від Остапа Бендера, який змусив підпільного мільйонера поділитися частиною неправедно нажитого багатства, відкрито грабують державу, а, по суті, нас із вами. І способи для цього обирають досить поширені. Наприклад, несплата податків та приховування прибутків. Наслідки таких дій — невиплати пенсій, заробітної плати вчителям, лікарям, іншим працівникам бюджетної сфери.*

І доки уряд б'ється в пошуках коштів, щоб хоч трохи полегшити життя і без того обездоленим людям та пригасити зростаючу внаслідок цього соціальну напругу в суспільстві, новітні «корейки» продовжують, сидячи в кріслах керівників, роз'їжджати на іномарках, вояжувати по закордонах, «спонсорувати» потрібних їм людей. А водночас своїми вчинками компрометувати й дискредитувати молоду державу, громадяни якої вважають дії таких посадових осіб державною політикою і всі біди починають вбачати у здобутті Україною незалежності. І за цієї ситуації більш ніж дивною є позиція відповідних державних служб, які мали б оперативно давати зрозуміти таким «бізнесменам», що не слід плутати державну чи чужу кишеню з власною. Але натомість першими починають бити на сполох не ті, хто має це робити за службовими обов'язками, наприклад, міліція, податкова інспекція, КРУ, а народні депутати, журналісти, просто чесні люди. А щоб не бути голослівним, прошу ознайомитися лише з однією справою, яку відповідні служби ніяк не можуть довести до логічного завершення ось уже впродовж трьох років у Львові.

1993 року хвилі нових віянь «занесли» у крісло генерального директора львівського «Облсільбуду» Івана Присяжнюка. Колектив тресту налічував тоді майже чотири тисячі працівників. Щоб зрозуміти, як керував протягом цих років пан Присяжнюк, достатньо, напевне, лише констатувати, що всі будівельні організації відмовилися від опіки такого «батька» і стали юридичними особами, а «Облсільбуд» перетворився на адміністративну фірму зі штатом 35 осіб. Ну то й що, може сказати дехто, не зуміла людина нормально керувати, не кожному дано, але й криміналу в цьому немає. Звичайно, так може подумати людина, яка не знайома з «доблесною» працею пана Присяжнюка. А ось для львів'ян ця особа стала вже, як то кажуть, притчею во язицех. І саме дії генерального призвели до того, що підпорядковані ПМК перестали йому вірити і везти на своєму «горбі в рай».

А першими відкрили людям очі на його дії не контрольні органи і не борці з організованою злочинністю, а саме народні депутати. Ще у першій половині 1994 року народний депутат України Тарас Стецьків направив запит МВС України, в якому вказав на факти зловживань з боку керівництва «Облсільбуду» Львівської області. У відповіді начальника відділу головного управління з боротьби з організованою злочинністю МВС В. Рацюка зазначено, що, згідно із завданням керівництва, державною податковою інспекцією області проведено перевірку «Облсільбуду». Вона виявила порушення чинного законодавства, в тому числі приховування прибутків від оподаткування. Уявляєте, не якийсь там підпільний бізнесмен з кримінальним минулим, а, здавалося б, державна людина зайнялася справою, яка нічого, окрім шкоди, країні не приносить. Однак це були, як то кажуть, лише квіточки, які поступово перетворювалися на ягідки. Буквально через кілька місяців вже начальник управління МВС України у Львівській області Б. Романюк повідомляє народному депутатові Тарасу Стецьківу у відповідь на запит, що внаслідок перевірки виявлено факти зловживань з боку посадових осіб «Облсільбуду» та приховування від обліку товарно-матеріальних цінностей на суму понад один мільярд карбованців. Матеріали перевірки направлено прокуратурі Львівської області... До цього зауважимо, що зазначена сума на той час була справді солідна. Однак доблесні борці зі злочинністю не дуже поспішали з розслідуванням. Потрібно було ще півроку, кілька запитів народного депутата, щоб нарешті було порушено кримінальну справу. З того часу минуло ще більш як півтора року, але віз, як то кажуть, і нині там.

У червні цього року вже троє народних депутатів України — Тарас Процев'ят, Роман Круцик, Микола Хомич — звертаються до Прем'єр-міністра України Павла Лазаренка та Генерального прокурора України Григорія Ворсінова з листом, де йдеться про протиправні дії генерального директора фірми «Облсільбуд» пана Присяжнюка. У ньому наведено конкретні факти. Зрозуміло, що ні в Прем'єра, ні в Генерального прокурора просто немає можливостей власноруч займатися сотнями чи, може, тисячами справ, які лягають їм на столи. Для цього є підлеглі, відповідні служби. І справді, за підписом одного із заступників Генерального прокурора України парламентарям надійшов лист, в якому було зазначено: «Ваше та інших народних депутатів України звернення щодо розслідування кримінальної справи стосовно посадових осіб львівської фірми «Облсільбуд» розглянуто. Встановлено, що під час розслідування вказаної справи генеральному директорові фірми «Облсільбуд» Присяжнюку І. Т. і головному бухгалтерові фірми Костюк О. П. пред'явлено звинувачення в ухилянні від сплати податків, що завдало шкоди державі в особливо великих розмірах. Їм обрано міру запобіжного заходу — підписка про невиїзд. Підстав для відсторонення обвинувачених від посад немає... Справа двічі направлялася прокуророві Львівської області з обвинувальним висновком, однак, у зв'язку з неповнотою слідства і неспростовними суперечностями в актах експертиз, поверталася для додаткового розслідування...».

Між першим та останнім запитами народних депутатів минуло два роки. Зверніть увагу, що в останній відповіді з Генеральної прокуратури вказується: «підстав для відсторонення обвинувачених від посад немає».

Мимоволі приєднуєшся до думки, яка побутує між людьми, що до криміналу потрапляють люди, які крадуть копійки, а не ті, хто «відтяпав» у держави великі суми. Бо якщо, наприклад, сільський дядько може «загриміти» на кілька років за те, що потягнув із чужого поля мішок буряків, то у пана Присяжнюка «грішки» дещо вагоміші, бо завдали шкоди державі, а отже, громадянам України. Наприклад, у березні 1994 року «Облсільбуд» сплатив штрафи на суму майже 63 мільйони карбованців за ухиляння від сплати податків за реалізацію двох автобусів комерційній фірмі, яка розрахувалася за них грошима і бензином. Останній, до речі, ніхто не оприбутковував, і невідомо, куди він подівся. Однак, щоб «замести сліди», пан Присяжнюк закуповує 59 тонн бензину, взявши для цього кредит у банку. Потім цей кредит покривають (що є грубим фінансовим порушенням) цільовим кредитом, який був виділений корпорацією «Украгропромбуд» для погашення боргів за енергоносії. Таких прикладів можна навести чимало. Зокрема, це стосується приховування прибутків та матеріальних цінностей. Збитки «Облсільбуду», які вилилися в штрафні санкції ще на початку 1994 року, як зазначив народний депутат Тарас Стецьків, становлять майже 630 мільйонів карбованців. Підкреслюємо — на початок 1994 року. І все це, звичайно, було сплачено не з кишені пана Присяжнюка, а саме отих чотирьох тисяч будівельників, які працювали під його «мудрим керівництвом».

А щодо порядності генерального директора, то варто згадати лише кілька з численних епізодів діяльності цього керівника і «бізнесмена». Приміром, він звільнив з посади свого першого заступника Михайла Дранчука, коли той не захотів миритися з методами роботи свого керівника. Личаківський народний суд Львова поновив пана Дранчука на посаді і зобов'язав «Облсільбуд» компенсувати йому понад 50 мільйонів карбованців за вимушені прогули. Деякі фірми, які мали справу з паном Присяжнюком, змогли повернути свої гроші лише через Львівський арбітражний суд. Враховуючи скажені темпи інфляції у 1994 році, неважко зрозуміти, якими втратами обернулася для них довірливість до керівника державної будівельної фірми.

І ще такий факт, який наводить у своєму листі один з народних депутатів України: «Відрядження за державний кошт пана Присяжнюка до Німеччини принесло користь лише йому у вигляді автомобіля «Ауді-80». До речі, і тут була спроба показати фальшиві документи ліквідатора аварії на ЧАЕС, що звільняло від сплати ввізного мита за автомобіль». У жовтні 1993 року пан Присяжнюк просить керівництво львівського представництва австрійської фірми здійснити оплату за «Обсільбуд» поставкою товарів, гарантуючи взамін компенсацію будматеріалами. І «компенсує» до сьогодні.

Усі ці факти добре відомі в прокуратурі. Але на них з'являється відповідь, що підстав для відсторонення від посади пана Присяжнюка немає. Що, треба почекати, доки він «сплавить» все зароблене чотиритисячним колективом? Чи, можливо, справді, влучив у «десятку» народний депутат Тарас Процев'ят, коли писав, що справа ця гальмується через тиск з боку посадових осіб різного рангу, котрі будують собі палаци за допомогою «Облсільбуду»? Але доки може тривати будівництво «раю для обраних», у той час, коли керівники держави вишукують усі можливості, щоб виплатити пенсії і заробітну плату тим, хто найбільше цього потребує? Напевне, «львівський випадок» не єдиний. І невже тим, від кого це залежить, не зрозуміло, що таке потурання призводить до вседозволеності, а як наслідок ми не можемо вибратися з тієї економічної прірви, до якої потрапили через мудре «керівництво» осіб на кшталт пана Присяжнюка.

Тарас ПРОЦЕВ'ЯТ,
Роман КРУЦИК
та інші народні депутати України (всього 11 підписів).

Від редакції

Ставка — честь і гідність

Більш як два роки триває тяжба довкола Львівського «Облсільбуду», до якої втягнуто групу народних депутатів України, арбітражний і народний суди, прокуратуру та інші компетентні органи, пресу. Це —не перша стаття, яка стосується генерального директора «Облсільбуду» І. Присяжнюка. Зокрема, один із матеріалів — «Дещо про бізнес, суди і журналістику» — за підписом народного депутата України Дмитра Чобота було опубліковано в «Голосі України» від 14 грудня 1995 року. Автор захищав інтереси «Облсільбуду» і розвінчував махінації ТзОВ «Коршун», яке орендувало частину приміщень державної фірми. Приватні бізнесмени почали шантажувати господарів, вдалися до фінансової афери. Саме це й спонукало І. Присяжнюка розірвати договір про оренду, строк якої закінчувався. Тоді тяжба й набрала всеукраїнського масштабу. Вона обросла, мов снігова лавина, документами, позовними заявами сторін, рішеннями судів, оцінками експертів тощо. Частину матеріалів І. Присяжнюк передав до редакції з коротким коментарем:

— «Коршун» свого часу фінансував виборчу кампанію народного депутата Тараса Стецьківа, а тепер намагається з його допомогою повернути собі «дивіденди». Всі звинувачення, які висунув на мою адресу Тарас Стецьків, не тримаються купи і розбиваються об висновки компетентних органів, які перевіряли нашу фінансово-господарську діяльність. Кримінальну справу, порушену за фактом «приховування прибутків від оподаткування», давно було б закрито, якби не тиск Стецьківа на процес розслідування. Проводяться нові та нові перевірки і ... не виявляють моїх зловживань, хоча діяльність великого колективу не обходиться без недоліків. І КРВ по м. Львову, і Головна державна податкова інспекція дійшли висновку, що під час застосування штрафних санкцій щодо нашої фірми не було враховано пільги, які поширюються на нас згідно з декретом Кабінету міністрів України. Ми не приховували прибутків, і нас було оподатковано неправомірно, адже фірма залучена до ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи: ми будуємо житло та об'єкти соцкультпобуту на Житомирщині. У довідці ГДПІ за результатами перевірки нашої фінансово-господарської діяльності є переконливі спростування всіх звинувачень, висунутих на мою адресу. Зокрема, щодо придбання автобусів, поїздки до Німеччини та інших. Ось окремі витяги із довідки.

«Повідомлення про відрядження генерального директора І. Присяжнюка до Німеччини за рахунок фірми і несплату ним митного збору за придбаний там автомобіль перевірками не підтверджено: фірма не зазнала витрат за його наукове відрядження в листопаді 1994 р. до Академії будівництва Німеччини» (...) «Митні процедури за придбаний там автомобіль І. Присяжнюк сплатив за власні кошти». (...) «Нецільового використання фінансової допомоги, отриманої від корпорації «Укрсільбуд» не підтверджено». (...). «Неправомірність дій керівника фірми з ухилом на зловживання при укладенні договорів на оренду приміщень перевірками не виявлено».

У цьому ж акті зазначено, що на догоду ТзОВ «Коршун» мій заступник Михайло Дранчук «допустив перевищення службових повноважень, які йому за посадовими обов'язками не делегувалися. Це стало предметом довготривалої арбітражно-судової тяганини». Чи варто дивуватися, що я вдруге звільнив М. Дранчука з посади? Насамкінець процитую висновок ГДПІ: «З огляду на наявні матеріали всіх перевірок, ведення справи за ними та висвітлення в засобах масової інформації питань, поставлених в депутатських зверненнях та листах, зверненнях і скаргах М. Дранчука, їх перевірку вважати вичерпаною, подальшу — недоцільною...»

Я сподіваюся на справедливість Феміди і не збираюся складати зброю. Шкода, що на тяжбу з нечистоплотними політиками доводиться марнувати дорогоцінний час, енергію. А результати моєї 25-літньої виробничої діяльності — навіч. Я — дійсний член-кореспондент Академії будівництва України, автор 18 наукових праць. Під моїм безпосереднім керівництвом споруджено 15 шкіл, ощадбанк, лікарню, інші об'єкти. І навіть останніми роками, коли будівництво в Україні занепало, ми збудували в Буському районі соціально-культурний комплекс, який за оцінкою Держбуду України посів перше місце в Україні серед аналогічних об'єктів за якістю роботи. Здано 42 будинки для переселенців із Чорнобильської зони...

Мені прикро, що Тарас Стецьків втягнув до нечесної гри порядних людей, які повірили колезі на слово. Він змушує їх платити честю і гідністю за свої амбіційні інтереси.

Аграрна політика: лишається надія

АГРОПРОМИСЛОВИЙ комплекс в економіці України посідає винятково важливе місце і є сферою, від розвитку якої залежить соціально-економічне становище суспільства та продовольча безпека країни. Тут зосереджено близько третини основних виробничих фондів, четверту частину працівників народного господарства, виробляється третина національного доходу, формується майже 70 відсотків роздрібного товарообороту. Площа сільгоспугідь становить 41,9 млн. га, у тому числі ріллі — 33,3 млн. га. У сільському господарстві працюють 4,7 млн. чол., або майже четверта частина зайнятих у народному господарстві. Сьогодні немає сумніву в тому, що Україна із країни індустріальної стала суто аграрною, бо на тлі масового зупинення або простоювання промисловості працівники сільського господарства в неймовірно важких умовах продовжують працювати.

Проте останніми роками в сільському господарстві істотно поглибилися тенденції щодо спаду виробництва продукції, різкого зростання витрат на її виробництво, зниження доходності і платоспроможності. Зокрема, виробництво валової продукції у порівняльних цінах проти 1991 року скоротилося на третину, продуктивність праці знизилася на 23,5 відсотка.

Очікуваний за 1995 рік прибуток у сільгосппідприємствах становить 61,8 трлн. крб., що практично на рівні 1994 року, а рентабельність — лише 8,3 відсотка проти 44,5 1994 року.

Кожне четверте господарство (3041) збиткове, або 24 % від загальної кількості, в тому числі 2389 колективних, 583 радгоспи і 69 міжгосподарських підприємств. Загальна сума збитків становить 27,3 трлн. крб. Найбільше збиткових господарств у Вінницькій (401), Чернігівській (224), Житомирській (216), Сумській (206) областях. Якщо 1991 року у структурі прибутку від реалізації сільгосппродукції питома вага тваринницької продукції становила 44 відсотки, то в 1995-му галузь стала цілком збиткова (18 відсотків збитковості і майже 55 трлн. крб. збитків). На порозі економічного й фінансового краху опинилися ще недавно високоефективні сільськогосподарські підприємства промислового типу (птахофабрики, тваринницькі комплекси, тепличні комбінати). Наведені цифри не дають підстав заспокоюватися і вважати це за нормальний вияв тієї політики, яку провадять щодо сільського товаровиробника.

Мабуть, немає жодної політичної партії і громадського об'єднання, політичного діяча, урядовця, який не висловлював би занепокоєння станом справ в АПК, не обіцяв його покращити за умови приходу до влади. Та село завжди використовували, а потім про нього забували, принаймні старалися не згадувати. Схоже, що й сьогодні селу марно сподіватися на краще. Адже всі спроби заявити про себе й вимагати відповідного ставлення наражаються на холодну стіну бюрократичної держави. Говорити про це є багато підстав у всіх тих, хто прийшов у Верховну Раду від землі і мріяв якомога швидше змінити життя селянина і держави в цілому на краще.

Сьогодні в державі не видно чіткої аграрної політики, яку здійснював би уряд і в якій не було б невизначених напрямів щодо проведення структурних змін. Бо як інакше розуміти те, що не виконують укази і постанови з підтримки сільського товаровиробника, а банки взагалі нікому не підкоряються. Ось хоча б кілька прикладів. На нараді 26—27 грудня 1995 року, де обговорювалося питання Національної програми розвитку сільськогосподарського виробництва України на 1996—2005 роки, прозвучала така цифра — 5 трлн. крб. буде спрямовано на закупівлю запасних частин до сільськогосподарської техніки, для підготовки до весняно-польових робіт. Майже через два місяці було надано лише половину обіцяної державою суми. Водночас через брак коштів на рахунках господарств і неможливість розрахуватися за електроенергію майже всі ремонтні майстерні, кузні від'єднали, і всю зиму не велися ремонтні роботи. Тож я від механізаторів завжди чув одне й те саме: «Не отримуємо місяцями заробітну плату, то хоча б електроенергію не відрізали, щоб була можливість відремонтувати сільськогосподарську техніку». А нинішнього року люди села роблять взагалі, здавалося б, неможливе. Внаслідок руйнації системи матеріально-технічного забезпечення в господарствах механізатори із двох тракторів складають один, розбирають металолом на частини, які також ідуть в хід. Але хто добре розуміється в механізації, той знає, як це іноді закінчується. Якщо попередні 1994—1995 роки агропромисловий комплекс виживав завдяки запасам, створеним у минулому, то сьогодні їх уже практично немає.

Або як розуміти такі обставини. Виробляємо свій метал, маємо свої заводи, де виготовляють лемеші, а ціна їх золота — 18—22 гривні за штуку. Проте одного лемеша в середньому вистачає на 1 гектар. Ось і порахуймо, скільки сьогодні треба господарству грошей на самі тільки лемеші. То хіба виконавча влада не знає цього? Адже матимемо неконкурентоспроможну продукцію. Уже тепер наш продовольчий ринок заповнений іноземними товарами, що веде до знищення власного товаровиробника.

Зрозуміло, що продукція іноземного сільськогосподарського товаровиробника значно дешевша, бо там уряд провадить політику дотацій селянам. Ось хоча б такий приклад. Австрійський селянин отримує від держави дотацій до 50 відсотків від вартості продукції. А коли Австрія вступила до європейського ринку, то отримала від нього 1,2 млрд. доларів для підтримки свого селянина в перехідний період. А що мав до сьогодні наш селянин?

Хотілося б вірити, що уряд, який очолив Павло Лазаренко, таки змінить грабіжницьку політику щодо селянина України, і той заживе краще. Про позитивні кроки з боку уряду свідчить те, що у програмі діяльності Кабінету міністрів України на 1997 рік, яку затвердила Верховна Рада України, передбачене надання державних асигнувань для підтримки тваринництва, птахівництва.

Безперечно, коріння антиселянської політики сягає минулих часів. Адже ще до того, як Україна стала державою, розпочалося знищення такої галузі, як птахівництво, а в наш час скоро вже й для великодніх писанок яйця завозитимемо із-за кордону. Розпочалося все з того, що було знищено комбікормову промисловість для птахівництва. Тож і маємо на ринку курячі «стегенця Буша». Натомість сусідня Угорщина свого часу довела, що завдяки птахівництву можна швидко наростити виробництво дешевого й корисного м'яса.

Така сама доля спіткала насінництво — кукурудзу завозимо із-за кордону, цукрові буряки також. Але ж ми маємо власні науково-дослідні установи, які здатні займатися сортовиведенням і насінництвом для наших кліматичних умов.

Традиційно Полісся України, а це Чернігівська, Рівненська, Волинська, Житомирська, Київська області, вирощувало картоплю, льон, хміль. Нині про ці культури держава забула. Зрозуміло, що треба нарощувати виробництво цукру, олії, зерна як найбільш експортних товарів. Проте уже тепер населення нашої держави відчуває нестачу картоплі. Площі її катастрофічно зменшуються. Господарства, які два роки тому мали по 500 гектарів, цього року посадили лише по 100. Цього року картопля вродила, та знову проблема — нікуди її збути. Крохмальні заводи уже кілька років не працюють, систему заготівель картоплі зруйновано. Господарства готові за найнижчою ціною продати, а в цей же час в Україну надходить картопля із сусідньої Польщі. Знову інвестуємо не свого селянина, а чужого.

Чи погляньмо на льонарство. Це культура Полісся, яка потребує до себе уваги і затрат не менших, аніж вирощування цукрових буряків, картоплі. Торік ця галузь була геть збиткова, лише деякі господарства отримали сміховинні прибутки — по 10—12 млн. крб. (100—120 гривень). Тож нинішнього року багато хто відмовляється вирощувати льон-довгунець. Певно, доведеться вдягатися в синтетику іноземного виробництва.

Ще одна культура, на яку, на мій погляд, чекає доля льону, це — хмелярство. Традиційно Житомирщина мала високі врожаї хмелю — продукції, яку використовували на продовольчі, промислові й військові цілі. Сьогодні хмелефабрики завалені хмелем дворічної давності, який перетворюється у непотріб, а за нього з господарствами держава не розрахувалася і дотепер.

Постає питання: якщо державі не потрібні картопля, льон, хміль, то треба надати кошти на зміну структури сільськогосподарського виробництва на Поліссі.

У декотрих може скластися думка, що йдеться лише про захист колективних господарств, а за фермерство — ні. Відповім, що це приклади, які поширюються на всі форми господарювання. Адже без цілеспрямованої державної аграрної політики на селі не виживе ніхто.

Різке зростання цін на пальне, техніку, електроенергію спричинило збільшення собівартості продукції села. Водночас держава не поспішала лібералізувати ціни на те, що виробляють в агропромисловому комплексі. Тож ціни на промислову продукцію зросли в десятки тисяч разів, а на сільськогосподарську — значно менше.

Це призвело до того, що навіть ті господарства, які начебто були міцними, стали збитковими. Мало того, стало невигідно збільшувати виробництво.

Водночас через низьку платоспроможність господарства практично не можуть сьогодні придбати техніку, обладнання, хімічні засоби захисту рослин, медикаментів для лікування тварин тощо. Скажімо, щоб купити комбайн «Дон», треба віддати 780 тонн зерна.

Держава взяла курс на структурну перебудову економіки, й АПК також не може стояти осторонь як основна складова її частина.

Реформування агропромислового комплексу має здійснюватися не революційними засобами — воно має передбачати зміну власника шляхом поступового переходу і за умови збереження, вдосконалення наявної матеріально-технічної бази колективних сільськогосподарських підприємств. Це складний процес, і за короткий час його пройти неможливо та й, на мою думку, не потрібно. А тим часом держава має створити відповідні передумови, які гарантували б продуктивну працю на землі і колективному, і приватному власникові.

Окремо хотілося б зупинитися на земельній реформі.

Земля — це капітал, і хто ним володіє, той має важелі впливу на суспільство. А тому курс на проведення земельної реформи передовсім має опиратися на чітку законодавчу базу, бажання людей, економічну потребу і доцільність.

Та й підходи до земельної реформи можуть мати загальнодержавний і регіональний характер. Про що йдеться? Одна річ, коли йдеться про земельну реформу в гірських районах Карпат чи Полісся, і зовсім інша, коли мовиться про степову частину України. Важливо також врахувати національні традиції та звичаї кожної області, району, села.

А нині насамперед треба провести інвентаризацію земель та їх оцінку, адже навіть у межах одного села є грунти різної якості. Потрібно встановити суворий контроль за тим, як уже сьогодні йде торгівля землею у межах населених пунктів та міст.

Особливої уваги потребує товарна земля, яка перебуває у виробництві. Тут не може бути жодного поквапу, будь-який непродуманий крок може призвести до невиправних наслідків. Хто сьогодні може взяти на себе відповідальність за справедливий поділ землі? Ніхто. Та й чи є в цьому гостра потреба. У нас іще не сповна використано норму Закону «Про фермерство», яка дає цілковите приватне право на землю, аж до її застави.

До речі, хочу нагадати, що, виходячи із Закону «Про власність», Земельного кодексу, Закону «Про колективне сільськогосподарське підприємство», із колективної, державної власності виведено близько четвертої частини земель, і її сповна ще не використано.

Змушує замислитися поспішність, з якою деякі гарячі голови в парламенті, у владних структурах хочуть розділити землю, щоб заклacти її іноземним інвесторам. Але українська земля — це безцінний капітал, а валютний фонд — це її люди, які за виваженої політики здатні досягти вагомих результатів.

Сергій МЕЛЬНИК,
народний депутат України.

Конфлікт: дві точки зору

Як Міністерство у справах науки і технологій бореться з популяризаторами науки

НЕ ВСТИГЛИ *вщухнути хвилі битв, які вело утворене нещодавно Міністерство у справах науки і технологій з університетом «Києво-Могилянська академія» за право розмістити свої апартаменти на університетській території, як вогонь урядовці перенесли на інший об'єкт — існуючий уже понад 40 років Український будинок економічних та науково-технічних знань (УБЕНТЗ) товариства «Знання» України.*

Наукова база УБЕНТЗ, її секції проводять велику роботу, спрямовану на науково-методичне, інформаційно-освітнє забезпечення реалізації державних програм у галузі економіки, науки і техніки. До неї залучають провідних українських та зарубіжних учених, керівний склад міністерств, державних комітетів України. Лише за 9 місяців ц. р. виконано інформаційно-освітніх замовлень з цих проблем на суму близько 600 тисяч гривень. УБЕНТЗ, мабуть, — єдина організація в Україні, яка регулярно видає велику кількість брошур, збірників тез доповідей з актуальної науково-технічної тематики. І було б цілком природно, щоб Міністерство у справах науки і технологій почало активно співробітничати з таким центром та з розташованою в цій будівлі Київською міською організацією товариства «Знання», яка веде широку науково-освітню роботу у столиці, має свої традиції і заслужений авторитет.

На жаль, не з цього починає свою діяльність новостворене міністерство. Спочатку воно попросило надати йому в оренду половину будівлі УБЕНТЗ: ту, де в основному розташовані лекційні аудиторії. Одержавши аргументовану відмову, керівництво міністерства знехтувало те положення, що майно товариства «Знання», в тому числі й УБЕНТЗ, на законних підставах не було внесене Фондом держмайна України до переліку об'єктів державної власності. Було проігноровано також викладену письмово негативну думку з цього питання президента товариства «Знання» академіка НАН України В. Шинкарука.

Тактика зазіхання на чуже майно з боку міністерства стрімко набирала ходу. Було підписано необгрунтоване розпорядження Кабінету міністрів України вже про передачу всієї будівлі УБЕНТЗ в оперативне управління міністерства, хоча цей будинок збудований і утримується з 1957 року на кошти товариства «Знання» України.

Якщо ще на початку вересня міністерство звернулося до товариства «Знання» як до власника з пропозицією про передачу новій урядовій структурі в оренду двох поверхів Українського будинку економічних та науково-технічних знань, то вже в жовтні про нас як про власників свідомо забули, безапеляційно вимагаючи передати міністерству наше приміщення. Власне, суб'єктивною інформацією про те, що майно товариства «Знання» є немовби загальносоюзним (яким воно, до речі, ніколи не було, що підтверджується відповідними архівними документами), ввели в оману Прем'єр-міністра П. Лазаренка, і той на основі поданих йому сфальсифікованих документів підписав розпорядження про передачу нашого приміщення міністерству.

Хочеться вірити, що Павло Іванович Лазаренко як людина порядна, яка справді вболіває за народ України, виправить цю помилку і трохи вгамує хапальний рефлекс міністерства.

Анатолій ПОГРЕБНЯК,
голова правління товариства «Знання» України;
Іван МАХНАЧ,
директор Українського будинку економічних та науково-технічних знань;
Валентина МЕНШУН,
головний редактор Всеукраїнського журналу «Трибуна», заслужений журналіст України.

Які інтереси відстоює товариство «Знання»?

В УМОВАХ, *коли саме інтелектуальний потенціал може вивести нашу Вітчизну з критичного становища, держава має зробити все, щоб підняти статус науки як соціального інституту, забезпечити цивілізований розвиток управлінських структур у науково-технічній сфері, насамперед Мінняуки, яке є державною представницькою структурою вищого рівня. Тому зрозуміле намагання Міністерства у справах науки і технологій, створеного вперше в незалежній Україні влітку нинішнього року, знайти пристойне приміщення. Бо те, яке міністерство орендує сьогодні, личить принаймні конторі районного масштабу. А відомства, які увійшли до підпорядкування Мінняуки відповідно до постанови Кабінету міністрів України від 28 вересня ц. р., власної площі не мають.*

Отже, 28 жовтня видано розпорядження Кабінету міністрів, згідно з яким Мінняуки запропоновано розміститися за адресою: бульвар Т. Шевченка, 16, у так званому Українському будинку економічних та науково-технічних знань. Українські вчені, які по-справжньому вболівають за долю вітчизняної науки і, зрештою, за майбутнє держави, підтримали урядове розпорядження. Зокрема, це рішення публічно схвалили в офіційному переважно листі Голові Верховної Ради О. Морозу і Прем'єр-міністру П. Лазаренку президент Національної академії наук України Б. Патон, голова Комісії Верховної Ради з питань науки та народної освіти В. Сторіжко, президент Союзу наукових та інженерних товариств В. Трефілов, президент Академії медичних наук О. Возіанов.

Адже, розмістивши міністерство саме за адресою бульвар Т. Шевченка, 16, вдасться створити науковий центр, бо поряд розташовані президія Національної академії наук, головний конференц-зал НАН України, неподалік Будинок учених, приміщеннями яких Мінняуки матиме змогу користуватися за погодженням з президентом НАНУ Б. Патоном, не витрачаючи на це значних коштів. Окрім того, на пропозицію самого міністерства, у вищезгаданому будинку й надалі працюватиме товариство «Знання». І ще одна деталь, доволі істотна. Із 3236 квадратних метрів загальної площі згаданого будинку, без коридорів та фойє, 452 квадратних метри — тобто лише сьому частину загальної площі —займають служби власне Українського будинку економічних та науково-технічних знань. 364 квадратних метри — тобто фактично дев'яту частину загальної площі будинку, — займають організації, дещо причетні до товариства «Знання». А решта — приблизно 70 відсотків — дотепер здавалася в оренду переважно комерційним структурам.

Товариство «Знання», апелюючи до громадськості, м'яко кажучи, говорить напівправду.

Відповідно до Постанови Верховної Ради від 4 лютого 1994 року «Про майно загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР» і Декрету Кабінету міністрів від 11 січня 1993 року «Про впорядкування використання адміністративних будинків і нежитлових приміщень, що перебувають у державній власності», таке приміщення, де розміщено Український будинок економічних та науково-технічних знань, юридично є загальнодержавна власність. Виходить, «Знання» ставить під сумнів не тільки розпорядження Кабінету міністрів про розміщення міністерства за адресою: бульвар Т. Шевченка, 16, а й вищезгадані постанову Верховної Ради і декрет Кабінету міністрів.

Юридична адреса самого товариства «Знання», згідно з його статутом, зареєстрованим у Міністерстві юстиції: вулиця Червоноармійська, 57/3. До речі, саме там і розташоване правління товариства, а площу в будинку, що на бульварі Шевченка, «Знання» здає в оренду: представництву американської організації «УОССА», представництву американської фірми «АТТ», туристичній організації «Екстур», Спілці малих та середніх підприємств України... Окрім того, товариство має ще й свій готель. Тобто володіє трьома престижними будинками в центрі столиці.

Відомо, що Український будинок економічних та науково-технічних знань юридично взагалі не оформлений Фондом держмайна України як колективна власність товариства «Знання». А те, що, мовляв, майно товариства «Знання» і конкретно Український будинок економічних та науково-технічних знань на законних підставах не внесено Фондом держмайна до переліку об'єктів державної власності, — є не щось інше, як... факт уникнення керівниками товариства та Українського будинку реєстрації державної власності. Тобто порушення чинного законодавства України.

Та й твердження, начебто товариство збудувало приміщення на бульварі Шевченка за власні кошти, не зовсім відповідає дійсності. Адже ці гроші примусовим чином збирали у школах, вузах, на заводах колишнього Союзу. Тобто взяті вони з нашої кишені.

Це — щодо фактів. А тепер про те, що залишилося поза ними. Керівники товариства «Знання», на словах обстоюючи відродження і розвиток української науки та збереження вітчизняного науково-технічного потенціалу, насправді не мають наміру допомагати новоствореному Міністерству у справах науки і технологій. Не збираються поступатися жодним метром приміщення, хоча й використовують переважну більшість площ не за призначенням — здають їх в оренду комерційним та іншим структурам. У згадуваному розпорядженні Кабінету міністрів щодо розміщення Мінняуки в Українському будинку наукових та науково-технічних знань чітко вказано, що служби «Знання» продовжуватимуть працювати в цьому будинку, і ніхто не має наміру їх виселяти. Тоді за що ж борються керівники товариства?! Виходить, за можливість і право мати приміщення, щоб здавати в оренду комерційним структурам.

Прес-служба Міністерства у справах науки і технологій.

***

ВІД РЕДАКЦІЇ: *Отака ситуація, в якій газета аж ніяк не хоче виступати в ролі третейського судді. Є розпорядження Прем'єр-міністра про передачу частини приміщення Українського будинку економічних та науково-технічних знань у розпорядження Мінняуки. Але товариство «Знання» не погоджується поступатися квадратними метрами, якими нині розпоряджається. Отож Мінняуки звернулося з позовом на непоступливих до Вищого арбітражного суду. І цими днями він, сподіваємося, поставить крапку в цьому майновому конфлікті.*

Одеський ла Скала в море не відпливе

УСІМ ВІДОМО, *що зі знаменитим Одеським оперним відбувається щось жахливе — чи то він руйнується, чи то поступово провалюється під землю, чи то сповзає у бік моря. Маю щастя заспокоїти всіх, кого це цікавить, що чутки про загибель театру дуже перебільшено. Насправді грандіозна будівля непорушна. А ось тріщини в його стінах дійсно серйозні. Але й вони не свідчать про летальний кінець.*

Пов'язано це з тією обставиною, що вся будова складається немов із трьох самостійних «коробок» — сценічної, глядацького залу та головного порталу з парадними східцями, вестибулем, боковими галереями. Досить пригадати, що одна тільки бетонна протипожежна завіса зробила вважою сценічний фрагмент споруди на десятки тонн. Тепер під час проектування об'єктів, подібних до театру, передбачають не тільки окремі фундаменти, на які опирається кожна їхня частина, а й спеціальні деформаційні шви, — своєрідні штучні щілини між різнонавантаженими обсягами, що за наявності якихось мікропросувань забезпечують збереження цілого. 1884 року, коли театр почали будувати, цими деталями знехтували.

Театр такий цінний в архітектурному й культурно-історичному аспектах, такий популярний, що навіть незначна загроза його здоров'ю опиняється у фокусі уваги громадськості. Ось чому в квітні Президент України підписав указ про надання значних коштів для врятування театральної споруди. Одеська облдержадміністрація організувала відповідний конкурс, а кілька днів тому було підбито підсумки змагання архітекторів та інженерів, які взялися за розв'язання непростого завдання.

Постанову конкурсної комісії було оприлюднено. Якщо драматичні мотиви у фізичному житті споруди театру ледь чути, то під час проведення одеського конкурсу розігралася, на мій погляд, повноголоса драма. Драма, в якій укотре вступили у суперечність талант і некомпетентність, лицемірство і чесність, істинний патріотизм і прагнення зірвати куш.

У конкурсі брали участь п'ятнадцять проектних організацій і незалежних авторів з Києва, Одеси, а також представники Росії. Першого дня, коли всі проекти було розглянуто, склалося стійке враження, що найкращі рішення належать Київському НДІ споруд і конструкцій та українсько-канадському СП «Одеса—Інтерпроект». У тому й тому випадках було запропоновано схожі ідеї зміцнення фундаменту будівлі з допомогою монолітних плит; оригінальні водозахисні заходи та перетворення насипного пагорба на жорстку, фіксуючу театр конструкцію шляхом влаштування навколо будівлі заселених підземних рівнів, де розмістилися б репетиційні класи, хореографічна школа, магазини, громадський гараж тощо. І якщо НДІСК зосередився здебільшого на фундаментах, то СП «Одеса—Інтерпроект», окрім двох варіантів укріплення фундаменту, було детальнішим у розробленні програм водозахисних заходів та зміцнення наземних конструкцій театру. Між ними й передбачалося поділити основну премію.

Проте на ранок ситуація різко змінилася. Премію між організаціями було вирішено не ділити. СП залишилося за бортом. Призером, разом з НДІСКом, став інженер В. Кузнецов, який своєю пропозицією опосередковано рекламував метод німецької фірми «Бауер».

У чому ж тут драма? А ось у чому. Ідеї В. Кузнецова та НДІСКа принципово протилежні, на чому наполягає НДІСК, ви вже знаєте. В. Кузнецов узявся укріпити фундамент театру «струменевого цементування», що зводиться до нагнітання у товщину грунту під сильним тиском спеціального складу. При цьому утворюється щось на зразок паль, що пронизують тіло пагорба. Так одного разу мало не загубили московський Малий театр. Застосування цього методу на грунтах, що осідають, було категорично заборонено. Хіба конкурсна комісія цього не знала?

У чому ж річ? А в тому, що генеральний директор СП «Одеса—Інтерпроект», один із авторів розв'язання проблеми, архітектор Є. Оленін — постійний опонент міських властей у всьому, що стосується упорядкування історичного центру міста. Йому належить і проект комплексної реконструкції Грецької площі, де наперекір підписаному раніше контракту та здоровому глузду, з подачі облвиконкому було знищено два раритети минулого століття — торговельну галерею та популярний серед одеситів не менш, аніж театр, «овальний дім». Про це писано-переписано. Не повторюватимуся. Провінційні герострати не могли й не можуть пробачити патріотично настроєним архітектору та його канадським партнерам того, що вони наполягають на дотриманні норм цивілізованих, законоповідних відносин, захищають пріоритетні права національної архітектури.

Тепер нам ясно — Є. Оленін батькам міста дратує. Складається враження: їх не зупиняє те, що серед співавторів Є. Оленіна — блискучі столичні імена.

Втішає одне. Йдеться про другу премію. Першу за обачливою совковою звичкою вирішили не присуджувати. Отож — відповідно до міжнародних правил — підстав для наступних кроків немає ні в кого. Творчий колектив СП «Одеса—Інтерпроект» заявив протест. Конкурс має бути продовжено. Але як усе-таки дивно влаштоване наше життя! Проект готовий. Канадці обіцяють гроші. Чого ще бажати? Намалюємо — житимемо! Аж ні. Діє кругова порука дилетантів і бюрократів. Вони не дають не тільки проектувати, а й жити. Ні професіоналам, ні театру. Ситуація для нинішнього часу звична.

Валерій БАРАНОВСЬКИЙ.

Одеса.

В ОДЕСІ, НА РИНОЧКУ

Кажуть, у Греції є все... Не знаємо, не бували там. А ось що все є на Одеському оптовому продовольчому ринку, незважаючи на його молодість, — можемо стверджувати достеменно. Все — для будь-якого столу: від простого, буденного — до найвишуканішого, святкового. Дорогу на Одеський оптовий, який є, до речі, водночас і роздрібним, торують не тільки одесити: бачили автомашини з номерними знаками із Вінниці й Херсонщини, Кіровоградщини й Миколаївщини, Хмельниччини й Запоріжжя... Що шукають і знаходять тут люди? Ось кілька міні-інтерв'ю.

Тарас ВОВЧЕНКО, менеджер продовольчого магазину:

— Про Одеський оптовий довідався з «Голосу України» й вирішив зробити розвідку. Та, бачу, завантажу свого легковика вщерть: вибір продуктів просто вражає – такого в себе на Вінниччині навіть не уявляв. Усього хочеться хоча б трішечки взяти, на пробу, так би мовити. А вивчимо попит — пришлемо вже вантажівку. Тим більш, що ціни доступні, справді оптові. Отож, реалізуючи товари вроздріб, матимемо зиск.

Тамара СНІТКО, завідувачка їдальні санаторію-профілакторію:

— Чутки про Одеський оптовий долинули й до нас, на Миколаївщину. Зателефонувала колегам в Одесу, а ті: звідти навіть оздоровниці отоварюються. Віднедавна й ми так робимо. Бо пересвідчилися, що вигідно: все в одному місці й набагато дешевше, ніж на ринках чи в магазинах нашого Миколаєва. А витрати на транспортування, підрахували, перекриваються з надлишком.

— Інакше й бути не може, — поділився директор ринку Михайло Черних. — Репутація — насамперед. Невдовзі плануємо розширюватися втроє-вчетверо. Оптова торгівля, як засвідчує досвід країн з ринковою економікою, справа потрібна й перспективна.

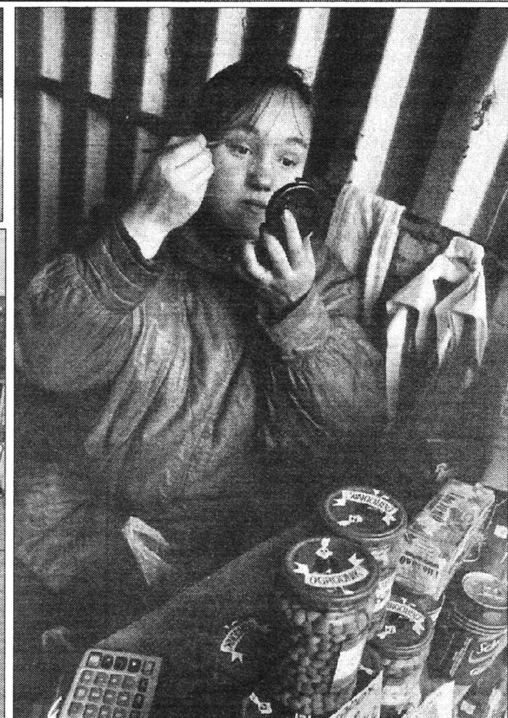
Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

У номер

● *Черкаси*

Наймолодшому вузу — 75

Черкаський державний університет імені Богдана Хмельницького відзначає 75-річчя від дня свого заснування.

Тернистий шлях становлення пройшов цей навчальний заклад: від інституту народної освіти 1921 року, в якому навчалися кілька сот колишніх селян, педагогічного інституту в голодному 1933 році і, нарешті, — до державного університету з 1995 року.

Нині на 10 факультетах ЧДУ навчається більш як 4,5 тисячі студентів та аспірантів. Науково-дослідницьку роботу та навчальний процес здійснюють понад 400 викладачів, серед яких — 3 академіки, 32 доктори наук, професори.

● *Житомир*

Спочатку було Слово. Потім — ювілеї

Кінець осені на Житомирщині минув під знаком Слова. В обласному центрі на літературно-мистецькому вечорі «Ой, три шляхи широкії...» було вшановано одразу трьох земляків-ювілярів — прозаїка Данила Окийченка (псевдонім Якова Вознюка) і поетів Михайла Клименка та Миколу Сингаївського, яким виповнилося 80, 70 і 60 років. У Бердичеві до 75-річчя з дня народження Михайла Степанюка — письменника, який пройшов війну, а потім працював разом з прототипами героїв своїх творів на залізниці, відкрито меморіальну дошку на будинку, де він жив, його іменем названо вулицю. Завершальним акордом літературної осені став вечір у великому залі телецентру «Поетичне слово в ефірі», який зібрав плеяду популярних акторів. Він став генеральною репетицією майбутніх щорічних фестивалів поезії, завдання яких — утвердити поетичне слово на телеекрані.

● *Ужгород*

Пікети й намети

виросли біля Виноградівської райдержадміністрації. Це віруючі греко-католицької конфесії вимагають від влади виконання рішення про почергове проведення богослужінь у храмах сіл Веряця, Сасово, Черна, Хижа та селища Королево, де сьогодні діють лише православні церкви, відібрані свого часу у греко-католиків.

До пікетуючих приїздив заступник глави облдержадміністрації Володимир Приходько. Більше години розмовляв з ними голова Виноградівської адміністрації Михайло Довжанин. Прийнято рішення дати православним віруючим ще два тижні на роздуми, аби дійти все-таки спільної згоди.

● *Крим*

Знову б'ють журналістів

Цього разу постраждав головний редактор газети «Керченский рабочий» Юрій Щерба. Невідомі напали на редактора, коли той повертався додому після роботи. Нападники завдали йому кілька ударів по голові.

Нині Ю. Щерба перебуває в лікарні, де йому зробили операцію. Міліція шукає зловмисників.

● *Чернівці*

«Десант» з Буковини

Чернівецький міськвиконком продовжує активно подавати матеріальну допомогу екіпажеві підшефного корабля ВМС України «Чернівці». Шість «десантів» з харчами та подарунками вже побувало цього року на місці його базування.

Кілька тонн овочів та соковитих буковинських яблук було доставлено підшефним під час останньої поїздки. Чимало харчових продуктів виділили приватні фірми та підприємства. У складі цієї делегації був також концертна група, яка розважила моряків своїми танцями і піснями.

Хуліганам «не по зубах», комунальникам «не по кишені»?

ПЕРШІ подоби ліфтів споруджували ще в Стародавньому Римі, Єгипті. Нині цей звичний засіб пересування асоціюються у нас насамперед із частим застряванням, викрученими лампочками і настінним нецензурним епосом. Тож не дивно, що майже п'ята частина ліфтового парку країни не відповідає вимогам безпеки й потребує заміни.

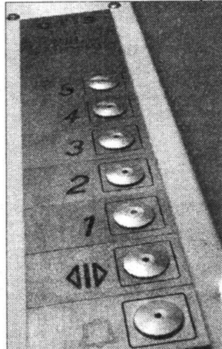
Виробництво ліфтів стали «розкручувати» на новий лад у столиці ще чотири роки тому, коли на Київський завод ліфтів із понад 20-річним стажем прийшов іноземний інвестор. Тоді за дорученням Кабміну Держжитлокомунгосп спільно з компанією «Отіс» утворили спільне підприємство «Укр Отіс» — як базове з випуску всіх типів ліфтів. Ще три спеціалізовані управління підприємства розташовано в Донецьку, Харкові та Чернігові. За словами головного керівника виробництва у Східній Європі П'єра Лабуасса, з минулого залишили лише хороше: робітників високої кваліфікації, обладнання, спроможне виготовляти якісні деталі. Решту — від підлоги до стелі — цілком перебудували, однак без збільшення виробничих площ. Загалом завдяки реконструкції заводу, на яку було залучено іноземних інвестицій на 17 мільйонів доларів, промислова потужність зросла з 1,5 тисячі ліфтів на рік до 3,5.

Попервах значним програшем у конкурентній боротьбі була дорожнеча продукції. Частка деталей вітчизняного виробництва становила лише 9 відсотків, решту завозили з-за кордону. Знизити затрати і ціни вдалося завдяки технічному вдосконаленню й «українізації» зарубіжних компонентів. Нині закуповують лише імпортну електроніку.

Дивлячись на те, що на очах народжувалося з-під рук робітників, — модерні, стильні кабіни, які нічим не поступаються імпортним, — залишалося лише усміхнутися, згадавши про ліфт удома. Втім, у розмові з генеральним директором підприємства Юрієм Пустоваровим дізналася, що вже розроблено програму заміни фізично й морально застарілих ліфтів. З продукцією «Укр Отісу» це реально практично в кожному будинку без реконструкції ліфтових шахт. Можна навіть встановити ліфти у досі пішохідних «хрущовках». З нового року розпочнеться виробництво семи моделей вантажопідйомністю від 240 до 1000 кг. Цікава деталь: двері, панелі, освітлення і кнопки в кабіні виготовлено з таких матеріалів, які не вдасться подряпати чи обпалити хуліганам.

Однак нинішнього року на замовлення київських комунальників із запланованих 70 підйомників завод виготовив лише 25. Гальмо відоме: ліміт коштів. За рік, що минає, житлово-комунальні організації за технічну експлуатацію ліфтів заборгували заводові 17 мільйонів гривень. Тож, вочевидь, і наступного року основними замовниками стануть комерційні структури, банки, ресторани, офіси.

Скорочення обсягів будівництва, звісно, спричинило і спад виробництва. Якщо 1993 року (перший рік роботи в статусі СП) на «Укр Отісі» виробили 1203 ліфти, то 1994-го — уже 455, 1995-го — 333, а нинішнього — до 200. Директор заводу Анатолій Вакуленко вважає, що хоча й прийнято на державному рівні позитивні рішення щодо підтримки власного виробника, однак діють вони далеко не сповна. «Ось такий приклад. Учора відвідали нас замовники з Бєларусі. Їх зацікавили наші ліфти. Однак під час ввезення білоруси обкладають нашу продукцію податком у 20% від вартості. Чого цього не робить наша держава?» Якщо з одного підйомника «Укр Отісу» до держбюджету надходить 5—8 мільйонів гривень, то з привозного — ні копійки. І в Україну продовжують надходити ліфти виробництва країн Заходу, тієї ж Бєларусі, Росії, хоча власні цілком конкурентоспроможні і за якістю, і за ціною.

На знімку: ці кнопки з нержавіючої сталі виготовлено «спеціально для хуліганів».

Юліана ШЕВЧУК.

Дамо шині друге життя

Рівненська фірма «КамАЗтранссервіс» освоїла сучасне виробництво — відновлення відпрацьованих шин вантажних напівпричепів.

Лінія з накладання протектора на автошини дасть змогу колесам «пробігати» 140—150 тисяч кілометрів. До слова, протектор можна нарощувати двічі. За одночасне наварювання 15 кондиційних скатів — 15-й обійдеться замовнику безплатно.

Володимир КОМАРОВСЬКИЙ.
Фото Миколи ФОМЕНКА (Укрінформ).

Актуально

Пощастило полтавським дорогам

Сільським шляховикам нині роботи додалося. Раніше вони тільки виготовляли будівельні матеріали та прокладали нові асфальтовані траси. Тепер охоче беруться ще й за капітальний ремонт автодоріг і майданчиків виробничого призначення, випуск і реалізацію товарів народного споживання, надання платних послуг населенню тощо. Щоб вижити, треба крутитися.

Особливо вдало «пристосувалися» сільські шляховики Великобагачанського району, які налаштували підсобне виробництво, спорудивши бетонно-розчиновий вузол, і тепер випускають будівельні матеріали, паралельно-стінові блоки. Крім того, на новоствореному вузлі колектив освоїв випуск бетонного покриття, що, на відміну від асфальтобетонного, має ряд переваг, зокрема гарантує триваліший термін експлуатації.

Уже є втішні плоди нововведення. Лише за перше півріччя нинішнього року виготовлено продукції і товарів народного вжитку втричі більше, ніж за весь минулий. А прибуток від реалізації продукції підсобних виробництв перевищує той, що одержано від виконання будівельно-монтажних робіт.

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

«Економічно-благочестивий вісник» —

так називається загальноукраїнська газета, яку видає народознавець із Чернівеччини (авторка п'яти народознавчих книжок), загальновідома провидиця Гарафіна Маковій.

Там — від чого в основному наші біди та як їх позбутися, обійти. Доводиться дія народних традицій на конкретних долях людей, даються відповіді на найрізноманітніші запитання широкого загалу читачів, адже листування з Гарафіною Маковій можливе уже тільки через цю газету.

Хто хоче стати її власником, може з будь-якого місяця передплатити її в будь-якому відділенні зв'язку (передплатний індекс 40096, передплатна ціна на шість місяців без урахування вартості поштових послуг — 10 гривень 80 копійок).

274006, м. Чернівці, вул. Нечуя-Левицького, 8/1, Повне товариство «Факел».

Приємні новини

Африканські мінерали підживлять нашу землю

ВАТ «Сумихімпром» розпочало переробку першої дослідної партії фосфоритів з Алжиру. Ця сировина вкрай потрібна для виробництва фосфорних мінеральних добрив, яких нині так бракує сільському господарству України.

А як же бути з російськими апатитами Кольського півострова, що їх отримували сумські хіміки впродовж 40 років? За умов різкого скорочення обсягів видобутку й істотного зростання вартості мінералу орієнтація на традиційного постачальника втратила економічний сенс. Скажімо, ціна кінцевого продукту переробки російської сировини мало не вдвічі перевищує світову.

Вигідниим і перспективним обіцяє бути співробітництво з алжирською фірмою «Ферфос». Успішне випробування сировини дасть можливість найближчим часом налагодити постачання африканських фосфоритів у Суми, а відтак удвічі збільшити потужності суперфосфатного цеху.

Михайло ОСТАШЕВСЬКИЙ.

Сумська область.

Проблема

Невже вітчизняні двигуни нікому не потрібні?

Відомий харківський моторобудівний завод «Серп і молот» випустив за нинішній рік лише 5 тисяч двигунів. У минулі роки харків'яни збирали їх близько 200 тисяч на рік.

Причини такого зменшення випуску продукції пов'язані передусім зі значним скороченням ринків збуту. Традиційні партнери — російські підприємства —переорієнтувалися на своїх моторобудівників. Вітчизняні замовники, на жаль, укласти із заводом довгострокові контракти не готові. Тож колектив змушений розраховувати лише на власні сили. Не отримуючи зарплату по декілька місяців, моторобудівники зуміли налагодити випуск багатьох комплектувальних, що знизить собівартість двигунів і залежність вітчизняного виробника від зарубіжних постачальників. Але це теж не вихід. Потрібна допомога держави.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Коментар

Європеїзуємось, панове!

Десятиліттями послуги, як об'єкт нематеріального виробництва, розглядалися бюджетами всіх рівнів і платіжними балансами ніби щось другорядне. Тепер до послуг — інше ставлення. І тому, що Україна завдяки могутньому науково-економічному потенціалу виходить на світові ринки космічних послуг, і тому, що за ринкових умов і кризи виробництва вони стали рятівним кругом для чиновників, підприємців і споживачів.

На внутрішньому ринку послуг відбувається стрімкий процес європеїзації. Особливо в містах, де ми вже й не помічаємо, що платимо гроші за паркування автомобілів, користування таксофонами і навіть міськими туалетами. При цьому ментально пручаємось. І наштовхуємося на зовсім несподівану послугу армії правопорядку — штраф. Найвиразніша метаморфоза світогляду учасників ринку — усвідомлення, що за все треба платити. І здебільшого — за цінами, які значно перевищують середньоєвропейські. Іноземців збиває з пантелику, що в київському ресторані імені французького полководця з вас візьмуть шість доларів за каву і три — за чай. Проте з цукром. Але неодмінно — не на очах роззяви-сусіда. Справді, з сервісом тим трохи відстаємо від Європи. Там, аби заплатити за житлово-комунальні послуги, не треба півдня стояти в ощадкасі. Але зрушення на краще очевидні: на цвинтарі до наших послуг уже діють кафе, де можна пом'янути небіжчика! А приватизація таки може наблизити село до міста. І нам вже не треба буде час від часу реанімовувати приймальні пункти для обслуговування населення. Оскільки пункт буде один — ринок.

Олександр БАБИЧ.

Школа

Довідкова для бухгалтера

«ЦЕНТР бухгалтерського обліку «Баланс» — структура, успіх якої для багатьох незрозумілий.

Як розповідає один із засновників корпорації «Баланс» Володимир Дудник, все почалося з... бухгалтера. Створили для нього своєрідне і досить авторитетне довідкове бюро, де можна черпати все, що бухгалтеру справді треба знати. Від програмного забезпечення —до консультацій з конкретних питань.

З другого боку, як розповідає ще один засновник Центру бухгалтерського сервісу Алла Савченко, корпорація надає грунтовні методичні послуги і з актуальних проблем аудиту. Лише у Дніпропетровську є понад дві сотні аудиторських фірм, але як фахово їх послуги надаються? Щоб аудит, який за світовими мірками є фінансовим адвокатом будь-якого бізнесу, надійно захищав інтереси всіх без винятку власників, здійснювати його потрібно зі знанням справи. Ось ці знання і є товаром «Балансу», попит на який чимдалі зростає.

Тож корпорація насамперед має пишатися, що згуртувала професійно-інтелектуальний кадровий потенціал, якому до снаги оперативно постачати бухгалтерам та економістам практичні рекомендації і експертні висновки-поради, вчити їх усього того нового, що породжують нинішні реформи.

Розпочавши обслуговувати чотириста бухгалтерій і дві сотні аудиторських фірм Дніпропетровська, «Баланс» сьогодні має понад 170 тисяч постійних клієнтів —підприємств усіх форм власності, фірм та установ машинобудування і чорної металургії, вугільної і гірничорудної, переробної та легкої промисловості. Прикметно, що поміж тих, хто уподобав його послуги, і Головна державна податкова інспекція та бухгалтерія Адміністрації Президента України.

Дніпропетровськ.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Оце так сервіс!

Підстрижуть. І шапку надінуть

СВОЄРІДНИЙ спеціалізований перукарський зал для дітей відкрила фірма «Чарівниця».

Підстригти дитину, особливо вертляву, примхливу, неслухняну — річ непроста. Перукар тут має бути і психологом, і педагогом, і лагідним батьком чи матір'ю. Як Любов Опарук, Олена Костюшок, Людмила Царук...

У «Чарівниці» можуть не лише підстригти, а й, щоб голова не мерзла, надіти гарну й модну шапку — жіночу, чоловічу, дитячу — з велюру, хутра або шкіри, чи модний капелюшок.

Рівне.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Культура обслуговування

Локон кольору спокуси

НА ЖАЛЬ, ми здебільшого не розпещені рівнем обслуговування у перукарнях. Хоча у цій сфері в нас намічаються деякі новації, щоправда зі сторони.

Прищеплювати перукарську культуру і відповідне обслуговування береться фірма «Велла Україна », створена в Києві рік тому. А взагалі «Велла» реклами не потребує (хіба що знайомство з оновленим асортиментом), бо її історія починається з 1880 року, коли саксонський цирульник Франц клопотався про власну фірму з виготовлення «пудри для волосся». Нині міжнародний концерн «Велла» вражає мережею розповсюдження своєї продукції: 4 материнські фірми у Швейцарії, Франції, Німеччині, Нідерландах мають дочірні підприємства у 51 країні світу. Концерн постачає на український ринок високоякісну косметику для волосся, а також обладнання та приладдя для перукарень.

— Як збираєтеся втілювати перукарську культуру в життя? — звернулася до генерального директора фірми «Велла Україна» Александера Фернера.

— Перукар — наш партнер. Почнемо з його навчання. Для цього буде запрошено німецьких колег. Підготовку з перукарської майстерності засвідчить спеціальний диплом. Ось із цим дипломованим колективом і створюватимемо високий рівень перукарських послуг. Потім організуємо так звані актуальні пересувні студії і спрямуємо в регіони, передусім до Харкова, Донецька, Одеси, Львова, Дніпропетровська. Професіонали покажуть місцевим перукарям техніку фарбування, хімічної завивки, стрижки, нарешті, ознайомлять з новаціями у сфері моди. Моделі для цього добиратимуть на місцях. Це буде не шоу, а практична робота.

Людмила ГРАЧ.

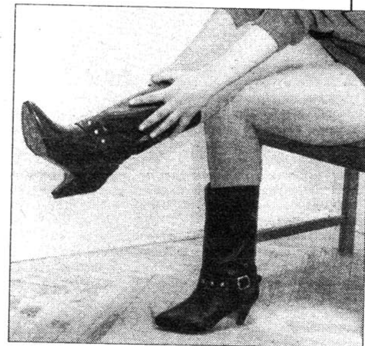
Київ

Малюнок Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Власник з гарантією

Досвід

ОАЗОЮ благополуччя можна назвати сферу послуг у Голованівському районі. І це тоді, коли майже всюди в селах позакривалися комплексні приймальні пункти, захиріли, або розпочали іншу діяльність, дуже далеку від свого основного профілю, колишні райпобуткомбінати.

А тут селян і голять, і стрижуть, і фотографують, і ремонтують їм взуття та одяг, і перуть білизну.

— Допомогла нам у цьому приватизація, — вважає колишній директор райпобуткомбінату, а нині директор товариства з обмеженою відповідальністю «Гарант» Микола Чумак. —Хоч починати доводилося з нуля і купи боргів. Коли я очолив «Гарант», на рахунку грошей не було. Позакривали всі приймальні пункти, пральню та хімчистку. А вже через три-чотири місяці ми з боргами розрахувалися, відтоді регулярно люди одержують зарплату. І, як кажуть, усі задоволені.

Можна сказати, з Чумаком Голованівському району поталанило.

Капітал товариства він почав закладати років з вісім тому, коли очолив кооператив «Ятрань». Профіль роботи обрали досить специфічний—виготовлення жіночих колготок і килимів з художніми візерунками. Справа пішла на лад, а райпобуткомбінат почала душити криза. Задихався швейний цех. Микола Іванович, за домовленістю із своїм попередником, вирішив створити на його основі мале підприємство «Ассоль» з виготовлення швейних виробів для населення. Запустили «масовку» —пошиття дитячих хутряних курток, жіночих блузок і костюмів. І не прогадали, бо споживачі охоче купували їхні вироби. Добротно зшиті, за помірною ціною. Тим часом зачинилися двері пральні та хімчистки, хоч і приватизувалися раніше. Представник фонду держмайна повідомив новоспеченому директорові, що настав час приватизувати й двоповерхове приміщення, де розмістились основні підрозділи. Зібрав тоді Микола Іванович колектив і запропонував його викупити. Люди погодилися, хоч про внесок кожного і загальну виплачену суму, він, хитрувато посміхнувшись, промовчав. Мовляв, комерційна таємниця. Але 30 працівників, переважно жінки, стали власниками свого підприємства. Почали працювати з прибутками, завелися на рахунку гроші. Виставили пральню на аукціон — і тут устигли власники новоствореного товариства «Гарант».

Запрацювали і пральня, і хімчистка. Повернулися і люди, їх узяли на роботу, як найманих працівників, а не членів товариства. З вищою, ніж була, зарплатою.

Кількатисячний райцентр став уже затісним для сфери діяльності товариства, і вони звернули свої погляди на село. Адже в Голованівськ бабуся чи дідусь за якимись там послугами не поїде. Дорого та й далекувато. Значить, треба, щоб послуги «приїхали» до них. Тому й відкрили спочатку сім комплексних приймальних пунктів, повернули на роботу людей, які там працювали. Беруть тепер у ремонт взуття та одяг, приймають замовлення на їх пошиття. Розробили графіки виїздів на села перукарів, фотографа. Тепер люди знають, що кожного місяця їм є куди звернутися, щоб постригтися, поголитися, здати одяг у хімчистку чи пральню. Згодом «гарантівці» планують відкрити комплексні приймальні пункти у кожному селі.

Одними послугами товариство не обмежується. Введено в дію цех з виробництва макаронних виробів. Мають свою олійню. У перспективі планують організувати цех з перемотування електродвигунів, яких хоч греблю гати в кожному господарстві. Переконані, що буде своя пекарня, оскільки колись кращий в області місцевий хлібозавод переживає занепад і хліб завозять з іншого району.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

Поминки перестали бути проблемою

Раніше в Чернівцях, щоб провести поминальний обід після похорону небіжчика, треба було оббігати не одну інстанцію, неабияк попсувати нерви. Заклади громадського харчування чомусь неохоче надавали цю послугу.

Тепер незручності канули в Лету. Поряд з центральним кладовищем у корпусі ритуального центру спецкомбінату відкрилося приватне кафе, де можна замовити поминальний обід чи просто, вертаючись з цвинтаря, згадати за чаркою людину, що відійшла у вічність. Заклад так і називається — «Спогад».

Окрім того, тут харчуватимуться й працівники ритуальної служби кладовища, які не мають своєї їдальні.

Кафе обслуговує за вищим розрядом й за порівняно невисокими цінами. Його відкриттю сприяла мерія Чернівців.

Чернівці.

Василь БАБУХ.

ДОНЕДАВНА замовлене вбивство, чи як його ще називають, вбивство за прейскурантом, було неординарною подією у суспільному житті. Нині ситуація кардинально змінилася. Смерть за прейскурантом почала переходити із трагедії в статистику, професія кілера набуває дедалі більшого попиту і стає однією з найбільш високооплачуваних.

Смерть за прейскурантом

Тут завжди є зацікавлений замовник, але чому правоохоронці не завжди зацікавлені його виявити?

Засоби масової інформації, окремі представники правоохоронних органів наводять різні дані щодо стану, структури і динаміки вбивств на замовлення. За оцінками мас-медіа, ще два-три роки тому таких злочинів реєструвалося 20—25, нині вони складають третину всіх умисних убивств. За офіційними даними, 1993 року було вчинено 87 вбивств на замовлення, 1994-го — 198, 1995-го — 210, за 10 місяців ц. р. — понад 100.

Але і неофіційні, і офіційні статистичні дані щодо таких вбивств викликають, і цілком небезпідставно, сумніви. Адже, по-перше, донедавна Кримінальний кодекс України не виокремлював замовлені вбивства, а значить, не було слідчої та судової статистики таких злочинів. По-друге, чи було те чи інше вбивство замовленим, можна констатувати, лише розкривши його, довівши вину виконавця і замовника. В іншому разі — до розкриття вбивства зараховувати його до категорії замовлених можна лише умовно, навіть за обставин, коли спосіб вчинення злочину, особистість жертви, особливість її діяльності і образу життя, інші дані будуть із зовнішньою очевидністю вказувати на замовлений характер вбивства.

Збільшення вбивств на замовлення сьогодні відбувається на тлі сталого загального зростання умисних вбивств (у 1995 році — 4,5 тисячі, а за 8 місяців ц. р. — вже 3 тисячі 198). Правоохоронні органи констатують, що дедалі більше вбивств скоюється з корисливих мотивів, у громадських місцях і способами, небезпечними для життя багатьох осіб (із застосуванням вогнепальної зброї, вибухових речовин), під час бандитських нападів, у складі організованих угруповань.

Серед негативних тенденцій відзначається, по-перше, розширення географії використання найманих вбивць, по-друге, збільшення кількості нерозкритих вбивств.

Торік нерозкритими залишилось 879 вбивств. Із них найбільше в Криму — 162, в Одеській області — 100, у Києві — 97, в Донецькій і Луганській областях відповідно 95 і 84. Тобто в тих регіонах, де найчастіше скоюються так звані резонансні вбивства, які крім усього характеризуються зухвалістю способу вчинення і численністю жертв, що є проявом демонстрації кримінальної сили, відвертим викликом державі тощо.

За останні роки змінилася не лише динаміка вбивств на замовлення, структура цих злочинів, а й контингент жертв. Якщо раніше вбивць наймали для знищення тих чи інших осіб з мотивів ревнощів, користі, помсти, що виникали переважно на побутовому рівні, то сьогодні «пішли» замовлення з таких самих та інших спонукань, але вже більше пов'язані з кримінальною, підприємницькою, політичною, іншою громадською діяльністю потерпілих.

За всього розмаїття і переплетіння мотивів замовлених вбивств їх об'єднує одне: комусь вигідна смерть потерпілого, хтось кровно зацікавлений у його фізичному усуненні. І логічно, що основне запитання, на яке зразу повинні спробувати відповісти слідчі (якщо вони хочуть вийти не тільки на виконавця, а й на замовника), — це запитання, яке завжди порушували древні, прагнучи дійти до суті, пізнати істину: «Кому це вигідно?» Вбивство на замовлення просто так, заради вбивства не скоюється.

На думку експертів, найбільш поширені вбивства на замовлення у процесі так званих «розборок» між організованими злочинними угрупованнями з метою усунення конкурентів, поділу сфер впливу тощо. За даними МВС, лише 1995 року в сутичках між злочинними угрупованнями за перерозподіл сфер впливу загинули 225 осіб, 179 з яких перебували в полі зору правоохоронців як лідери і члени організованих злочинних угруповань.

Основну частину вбивств на замовлення та замахів, особливо на впливових бізнесменів, відомих політичних діячів, представників владних структур, фахівці пов'язують з процесом перерозподілу власності, збереження чи завоювання впливу у тій чи іншій сфері виробництва, торгівлі, послуг тощо; з великою приватизацією, на порозі якої перебуває Україна. До цих процесів залучені такі величезні кошти, що вбивство конкурента, навіть якщо на це буде витрачено астрономічні суми, може виявитись найдешевшим і найефективнішим способом досягнення мети.

За наявності глибокої економічної і соціальної кризи, екстремістських політичних сил, протистояння певних політичних угруповань у боротьбі за владу і пріоритет у політиці, що здійснюється не завжди політичними і правовими засобами, зрощення представників політичних і державних структур з кримінальними угрупованнями є всі підстави говорити про ймовірність скоєння певної частини вбивств на замовлення з політичних мотивів. За даними правоохоронних органів, лише за 1994—1995 роки від дій злочинців загинуло 15 представників владних та громадських політичних структур, 19 дістали поранення. Те чи інше вбивство, на перший погляд, зовні може бути розцінено, як результат чисто кримінальних «розборок», хоча під час детального дослідження його механізму можуть проявитися й політичні мотиви.

Однак за умов, коли, за оцінками фахівців, великий бізнес, політика і криміналітет трансформуються в своєрідний «кривавий конгломерат», визначити основний мотив вбивства відомого політика чи впливового підприємця зовсім не просто.

Ми не маємо точних даних щодо статусу жертв замовлених вбивств, скоєних в Україні. Але можемо навести дані по Російській Федерації, де зазначені процеси значною мірою розвиваються аналогічно. У 1995 році в РФ, за повідомленням засобів масової інформації, вчинено 566 вбивств на замовлення, розкрито — 60 (за 9 місяців цього року — вже 450, розкрито лише 10 відсотків). Серед потерпілих: 38% — керівники і члени організованих злочинних угруповань; 48% — бізнесмени і фінансисти; 8% — жертви майнових та інших суперечок на побутовому рівні; 3% —державні чиновники; 3% — інші.

Вбивства на замовлення належать до злочинів, які розкривати особливо складно. Пояснюється це, зокрема, тим, що скоюються вони, як правило, на високопрофесійному рівні: їх детально планують, підбирають відповідних виконавців — професіоналів цієї «справи». Підготовка, безпосередній процес позбавлення жертви життя, заходи, спрямовані на укриття слідів злочину і виконавців, зазвичай, сповна забезпечені технічно й фінансово: злочинці знищують транспортні засоби, зброю, легальним шляхом потрапляють на режимні об'єкти, добирають відповідну до ситуації екіпіровку, відслідковують спосіб життя жертви, швидко зникають з місця події на значну відстань, включаючи виїзд за кордон тощо. Все це потребує значних організаційних і матеріальних витрат. І замовники на них йдуть. Досить сказати, що лише тарифи на замовлені вбивства сягають десятків і сотень тисяч американських доларів, а кваліфіковане замовлене вбивство відомих державних, політичних діячів, бізнесменів може коштувати і мільйони доларів.

Нерозкриттю замовлених вбивств певною мірою сприяють і деякі суб'єктивні фактори, зокрема некомпетентні заяви окремих керівників правоохоронних органів, які, посилаючись на недосконалість чинного законодавства, стверджують, що сьогодні вони з горем навпіл ще можуть викрити «кілера», а от добратися до замовника чи організатора їм не дозволяють закони.

Криміналістична наука довела: злочинів, які не розкривають не існує. Адже після скоєння будь-якого злочину залишаються сліди — матеріальні або ідеальні. Результативність їх відшукування і фіксації повністю залежить від оперативних працівників, слідчих, криміналістів. Безумовно, що в цьому процесі є значні криміналістичні та інші правові складнощі. Однак негативним результатом розслідування можуть бути: небажання розкривати злочин, наказ не лізти не в свою справу тощо. Ці настрої можуть відігравати не останню роль у розкритті замовленого вбивства. Народний депутат України В. Бортник, оцінюючи результати розслідування кримінальної справи щодо замаху на його життя, зазначив, що у правоохоронних органів не було навіть бажання до кінця розслідувати її, бо з самого початку по «гарячих» слідах можна було вийти на замовників і на виконавців, але слідство пішло в інший бік (газета «Бізнес», 12 листопада 1996 року). У розслідуванні таких справ, виходячи з їх широкого резонансу, можливих політичних і економічних мотивів, не виключається і вплив чисто політичних прагнень, цілеспрямоване створення відповідної громадської думки.

І все ж вбивства на замовлення розкривають. Як приклад можна навести рішення судової колегії у кримінальних справах Кіровоградського обласного суду, яким засуджено громадянина П. за ч. 4 ст. 19 і п. п. «а» і «г» ст. 93 КК за організацію вбивства двох осіб. Суд визнав П. винним у тому, що він замовив вбивство двох осіб, заплативши виконавцям 20 тис. доларів, і засудив його та одного з виконавців вбивства до смертної кари. Аналогічні рішення приймали суди Запорізької та інших областей України.

Загалом же, за оцінками кримінологів, в Україні розкривають лише кожне п'яте замовлене вбивство. Щодо розкриття вбивства та замахів, які набули широкого резонансу, то тут ситуація ще складніша.

На жаль, нерозкритими залишається абсолютна більшість так званих резонансних вбивств чи замахів на вбивство, вчинених в останні роки стосовно відомих державних і політичних діячів, господарських керівників, підприємців. Згадаймо замах на життя народного депутата України В. Бортника, убивство впливових бізнесменів Шведченка і Брагіна, вибух на шляху проїзду Прем'єр-міністра України П. Лазаренка, замах на мера Севастополя Семенова, вбивство народного депутата України, члена політвиконкому Ліберальної партії України, впливового бізнесмена Є. Щербаня...

Як відомо, у зв'язку із здійсненням низки замахів і терористичних актів проти державних діячів України Верховна Рада України 5 листопада 1996 року своєю постановою утворила депутатську Тимчасову слідчу комісію, якій доручила перевірити хід розслідування кримінальних справ щодо терористичних актів проти державних діячів України. А перед цим Верховна Рада України прийняла закон, за яким вбивство на замовлення віднесла до злочинів, скоєних за обставин, що обтяжують провину, за що передбачається покарання у вигляді позбавлення волі від восьми до п'ятнадцяти років або смертна кара.

Це ще раз засвідчило, що проблема вбивств на замовлення та інших терористичних проявів набула загальнодержавного значення, і від її розв'язання певною мірою залежатиме розвиток політичних, економічних і соціально-правових процесів.

Михайло РАТУШНИЙ,
народний депутат України;
Микола МЕЛЬНИК,
головний консультант Комісії ВР з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією,
кандидат юридичних наук.

Сила є? І розум треба!

Сповідь рекетира з компетентним коментарем

(Початок на 1-й стор.).

— Сказав я це сам. Шила в мішку не сховаєш, і мені дедалі важче було пояснювати, звідки в квартирі апаратура, дорогі речі, харчі, машина нарешті.

... Йшов 1992 рік, усі кинулися в комерцію. Куди було податися молодому, без освіти, хлопцеві, який уже мав сім'ю? На завод, де скорочувалося виробництво? У таксопарк, де мене не чекали? Стати на зразок сотень однолітків агентом «купи-продай»?

Оце і спробував. І обпікся. Гроші позичив, а віддати не зміг, бо товар неходовий виявився. Благодійники, що давали кредит, чекати не хотіли, «ввімкнули лічильник» — за кожен день затримки мав платити процент штрафу. Де можна за короткий час заробити суму, якої б вистачило і на сплату боргу, і на життя? Мої кредитори, змірявши мене поглядами, запропонували вихід самі. Сила, мовляв, є — розуму не треба.

Відробляв я борг два місяці. Ходив, куди скажуть, у супроводі таких самих здорованів. Стояв осторонь, а вони вели переговори. Про що — здогадуватися почав пізніше. На кишенькові витрати — не більше — я отримував щодня. Цим і жив із сім'єю, матері допомагав. А коли борг віддав — пішов на свій хліб. Знайшов однокласника і ще одного приятеля. У нас була мета — сколотити первинний капітал на серйозну справу. А методи вибирали цивілізовані — пропонували свої послуги охорони підприємців та їхнього товару і брали за це певну суму. До речі, наші клієнти були з країн Сходу. Зустрічали ми їх на вокзалі, домовлялися, сприяли їхній оптовій торгівлі. Що тут поганого? Принаймні, вони прагнули мати справу з нами, а не з міліцією.

Проте ділитися доводилося і нам. І коли працювали на вокзалі, і коли організували свою фірму. Скажімо, під час оформлення купівлі магазину. Зараз у нас кілька торговельних точок. Щоб зайвого клопоту не мати з органами контролю (а таких служб я нарахував у районі і місті дванадцять), намагаємося порозумітися завчасно...

Мої рідні і близькі про мою діяльність не здогадувалися, поки я не зізнався. Їшов з дому при краватці, приходив тверезий — адже в «фірмі» працював. Знайомі теж вважали, що маю солідну роботу, пов'язану зі службою охорони. Навіть якось довелося допомогти добрим знайомим мами.

А СКРИНЬКА ПРОСТО ВІДЧИНЯЛАСЬ...

Чернівці

В сумці листоноші — газети і калоші

Недавно довідався, що поштові скриньки — власність житлово-експлуатаційних підприємств. А обслуговують їх поштовики.

— Працівники комунальних служб навіть раді, що ми взяли на себе їхні клопоти, — каже начальник служби поштового зв'язку обласного підприємства «Чернівціпошта» Ганна Русу. — Ми не лише експлуатуємо скриньки, а й підтримуємо їх у належному стані. Хоч робити це зараз непросто: комунальники перестали виділяти кошти.

В обласному центрі кількість абонентних скриньок останнім часом зменшено. Ми свідомо демонтували їх, зокрема на міських околицях, оскільки зараз мало хто передплачує видання.

Підприємство розширило коло обов'язків листонош. Аби заробити копійку, продаємо промислові товари чернівецьких заводів і фабрик. Пропонуємо населенню, і не лише міському, мило, пральний порошок, сірники, електролампочки, гумові чоботи, калоші, шкарпетки, панчохи. Віднедавна реалізуємо навіть гасові лампи. Продаємо також хліб, молоко, ліки. За це листоноші одержують доплату, а підприємство — кошти для своїх потреб. Частку з них використовуємо на ремонт поштових скриньок.

Василь БАБУХ.

Донецьк

Скоро і поштаря не бачитимемо?

У донеччанина, який втомився заглядати в розтрощену і, як наслідок, порожню скриньку, є два варіанти дії. Або відмовитися від передплати періодичних видань взагалі (що більшість, зрештою, і робить), або розщедритися на ремонт.

Як повідомив кореспондентові «Голосу України» головний інженер Донецького поштамту Анатолій Трандафілов, полагодити поштову скриньку в середньому обійдеться у 3—5 гривень. Строк виконання робіт – три дні з моменту подання заявки.

У прямих стосунках абонент — пошта немає середнього ланцюжка — житлово-експлуатаційної організації, яка мала б тримувати в порядку довірене їй майно, у тому числі таку дрібничку, як поштові скриньки. І в кращі часи експлуатаційники посилались на відсутність грошей, а сьогодні й поготів.

Втім, є третій шлях — абонувати скриньку на пошті. Про популярність цього виду послуг свідчить кількість бажаючих, яка значно перевищує існуючі можливості. Ціни ж цілком доступні: 3 гривні на рік для приватної особи і 10—12 гривень для підприємства. За ваші гроші зв'язківці не тільки гарантують цілісність вашої кореспонденції, а й, у разі потреби, відремонтують скриньку безплатно.

Ліна КУЩ.

Чернігів

Позичили б краще совість

В обласному центрі після значного подорожчання друкованих видань з'явилася категорія читачів, які полюбляють «позичену» пресу.

На жаль, близько 105 тисяч наявних абонентних скриньок міста абсолютно не захищені від зазіхань крадіїв періодики. Вони легкодоступні для сторонніх, замки швидко виходять з ладу. Отже, без роботи спеціалізована бригада Чернігівського поштамту не залишається.

— Щомісяця ми ремонтуємо десь 120—200 абонентних скриньок, — зазначає бригадир Олексій Середа. — Але це тільки за умови, що мешканці платять. До інших, як мовиться, нікому нема діла. У ЖЕКів на ремонт коштів бракує. Звертаємося до власника абонентної скриньки, яку хтось розбив, а він у відповідь: «Я нічого не передплачую. То не мої проблеми». Власних коштів у бригади теж нема...

Підлітки кожного місяця псують, знищують до 100 абонентних шаф, особливо у новому районі Масани. Міліція, звичайно, таким «дріб'язком» не займається. Не поспішають і вітчизняні виробники виготовляти надійніші поштові скриньки. І, можливо, мають рацію — адже «позичання» преси явище, сподіваємося, тимчасове.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Ужгород

А сейфи для газет не виробляють?

В Ужгороді — кілька десятків тисяч абонентських скриньок. Але майже кожна друга не придатна для користування: молоді вандали залишили від них одну назву. Ті, що чудом уціліли, кореспонденцію теж не зберігають.

Так, регулярно скаржиться на зникнення з поштової скриньки передплачених видань давній приятель з вулиці Залізничної.

— На 1997 рік оформив газети за місцем роботи, — поділився недавно.

Але не всі мають можливість вчинити так само. Більшість підприємств не працює та й де гарантія, що твоя газета дійде до цеху чи, скажімо, буддільниці?

Втім, є шанс відкрити в поштовому відділенні абонентну скриньку. Але їх кількість обмежена й вона не кожному по кишені. До того ж, останнім часом почали цупити періодичні видання і звідсіля. Інша проблема – пізня доставка. Листоноші 15 відділення, приміром, розносять пошту тричі на тиждень, коли виходить обласна преса. Саме через це відмовився від передплати колега з Укрінформу:

— Краще куплю зранку газети в кіоску, навіщо мені запізніла інформація?

Він має рацію. Так само, як і власники розбитих поштових скриньок по вул. Можайській, Капушанській, Минайській, Легоцького та багатьох інших. Правда, при міськрайпошті є бригада, яка за відповідними заявками та окрему плату лагодить зіпсовані скриньки. Але вандали знову беруться за своє і коло замикається.

Хто його розірве?

Микола ГОРВАТ.

Київ

Узявся за гуж? Не кажи...

Столиця, на жаль, не може бути взірцем порядку у скриньковому господарстві. Тут практично немає будинку, де в очі не впадала б жахлива картина діянь рук людських, тобто варварських (див. фото).

— Абонентські скриньки знаходяться на балансі житлово-експлуатаційних управлінь, — розповідає заступник генерального директора об'єднання «Укрпошта» Олександр Мацепура. — Нам житловики вже давно не перераховують грошей на утримання й ремонт секцій. Тому вимушені надавати платні послуги, адже поштовики і ніхто інший несуть відповідальність за своєчасне доставляння й збереження кореспонденції.

Кошти від ремонту скриньок, заміни замків, звісно, не поліпшать фінансовий стан — їх кіт наплакав. Чи не тому не відчувається великого запалу з боку поштарів заохотити себе і своїх клієнтів до приведення абонентських ящиків у пристойний вигляд? Десь ними взагалі ніхто не займається, а в Запоріжжі, скажімо, ремонтують безплатно... У Донецьку міняють замки протягом трьох діб, а в Києві, трапляється, і три тижні майстрам замало.

Хоча заявок на такі послуги від населення майже не надходить — по-перше, ціна не всіх влаштовує (у столиці 5 гривень 08 коп.), а по-друге, хто захоче мати справу з неповороткими, несумлінними, необов'язковими виконавцями, що взяли гроші й носа не показують тижнями?

Отже, взявся за гуж, не кажи, що не дуж...

Іван ІЛЛЯШ.
Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

Читацький мікрофон

Працюйте в інтересах народу!

Уважно стежу за роботою кожного сесійного засідання. Але те, що бачу — не радує, бо депутати чомусь працюють не в інтересах народу, а в інтересах партій, які вони представляють. Політичні амбіції ведуть до руйнування нашої держави, а не її становлення. Таке становище цілком відповідає інтересам депутатів-комуністів, які зацікавлені в повному знищенні України або підпорядкуванні її «старшому братові». Я не боюся видатися різким, бо так думаю не тільки я, а більшість громадян України. Варто вам, шановні депутати, задуматися над цим застереженням виборців. Пригадайте свої передвиборні обіцянки, бо ж саме через них і обрали вас до Верховної Ради.

Петро МУСОРІН.

Краматорськ
Донецької області.

Невже не можна навести порядок?

Я — українець, люблю Україну до болю в серці і готовий за неї життя віддати, аби тільки це допомогло, бо в такому становищі, як сьогодні опинилися держава, вона ще не була. Шановні депутати! Невже ви не бачите, Україну розкрадають, грабують, продають. Заводи, фабрики стоять, навіть дитячі садочки розпродуються під різні фірми, а там зростало наше майбутнє. Чи у нас його вже немає? Ціни на все підвищуються, палити нема чим, як же нам пережити цю зиму? Хто нас тягне назад, у прірву? Чи не ті старі компартійні кадри, що залишилися при владі. Ви маєте прийняти закон, за яким ті, хто робить усе для розвалу України, суворо каралися б. Може, й порядок легше було б навести?

Федір КУЦЕНКО.

Приморськ-2
Приморського району
Запорізької області.

Не пускайте на трибуну неграмотних депутатів

Ви навіть не підозрюєте, як цікаво спостерігати за експериментами з нашою багатостраждальною українською мовою, коли ви виступаєте з високої трибуни. Наведу кілька прикладів. Може, я стала свідком народження нової мови — слухайте: «Тогда ми можем рухатись далі», «это указано в першій частині конца...», «есть поправка, врахована частково», «у нас безконтрольная діяльність», «семьдесят сьомая», «восьмедесят першая», «он не заперечує»... Чи варто ще доводити — така мова мало підходить для відповідальної трибуни держави. Є серед вас і депутати, з поглядами яких можна не погоджуватися, але приємно те, що вони прекрасно володіють і російською, і українською мовами. А що інші? Чи не час створити лікнеп з вивчення української мови для декого з вас?

Надія ЖИГАЛОВА.

Новоазовськ.

Від такої економії — тільки шкода

Дорогі депутати! Проблем сьогодні скрізь вистачає, людей вже загнали в такий кут, що звідти й вихід знайти важко: немає ні роботи, ні зарплати. А до всього додалася ще одна біда: приходиш з роботи стомлений, не встигнеш поїсти, треба перевірити уроки дітям, а тут раптом вимикають світло. І так щодня. Люди добрі! Доки триватиме знущання над нами? Що ж це за липова така економомія? Та це ж більші збитки в нас, простого люду! Підприємства майже не працюють — хіба це не економія енергії? Кому показують оті фільми, за які заплатили, мабуть, чималі гроші? Ну, для чого, скажіть, отакі експерименти над людиною робити, позбавляти елементарних умов для існування? Дорогі депутати! Поверніть дітям світло, дайте майбутнє нашим дітям, вони ж не можуть вчитися! Чи це зумисне робиться, щоб гальмувати розвиток наших дітей, щоб з них росли раби для Гансів та Джонсів?

В. ПЕТРЕНКО.

Жмеринка
Хмельницької області.

Наїхали на них двоє полтавчан у прямому й переносному значенні — з їх вини трапилася аварія, а вони до того ж стали вимагати відшкодування. Я дізнався про неприємності поважних людей випадково і домігся того, що винуватці самі розрахувалися з потерпілими. Тільки й сказав, пам'ятаю: «Не віддасте — додому товар не довезете...»

Чи заходять до офісу непрошені гості? Заходять. Але ми їм дуже популярно й терпляче пояснюємо, що дах над головою в нас надійний і в їхніх послугах потреби не маємо.

Бізнес у мене цілком легальний, від нього маємо зиск і я, і держава, і десятки нещасних, яким наша фірма допомагає щомісяця...

Я зумів таким чином зіпнутися на ноги. Хтось ішов іншим шляхом, часом ще неправеднішим, ніж я, бо грабував, у дурні простих смертних, викачуючи з держави мільйони. Я державу не чіпав, а тепер їй тільки даю...

Коментар начальника управління по боротьбі з організованою злочинністю ГУВС м. Києва Григорія ЛЯСКОВСЬКОГО:

— Зізнаюся, таких порядних рекетирів зустрічати не доводилося. Але тим, у кого сповідь Вадима викличе іронічну посмішку скажу: хлопців, що добували первинний капітал злочинним шляхом і зуміли вчасно зупинитися — немало. Вадима треба вважати винятком, що підтверджує правило: рекетир — дуже небезпечний злочинець. На лаву підсудних його приводить жагуче прагнення розбагатіти. І не тільки за рахунок багатих. Вимагачі — це в основному вчорашні підлітки, що стояли на обліку в міліції, це колишні спортсмени, яким не підкорилися високі вершини, це, нарешті, ті хто не хоче працювати або не може знайти пристойну роботу, за яку гідно платять. Немало серед рекетирів і тих, хто на кшталт Вадиму пробував себе на ниві комерції, обпікся і змушений був іти в наймити до кредиторів.

З рекетирами нині ведуть боротьбу по суті всі служби МВС. Бо рекет — це не тільки тихий голос шантажиста по телефону, «інтелігентні» манери і «джентльменські» угоди. Рекет — це насилля, загроза здоров'ю і життю людини, «розбірки» між групами, смерть і сльози. Рекет тісно пов'язаний з організованою злочинністю, угрупованнями, що контролюють цілі райони. І що дивного в тому, що, затримуючи вимагача, згодом з'ясовуєш, що на його совісті бандитські напади, пограбування, інші тяжкі злочини. Ті, що збирають данину з комерсантів, як правило, лише видають себе за ягнят. Насправді вони — вовки. І якщо Вадим не став таким, то тільки завдяки матері, як я зрозумів. Вона вберегла його від лави підсудних, вчасно запитуючи, звідки в нього престижна апаратура, одяг, машина. А чи всі батьки цікавляться чим і як живе їхнє чадо? Любителів легкого хліба мушу застерегти: Вадим не той взірець, на який треба орієнтуватися. Сьогодні у нас поки що немає дієвих сил і коштів, щоб з'ясувати джерела багатства того чи іншого громадянина. Багато законів не діє, а в каламутній воді легше рибку ловити. Але ж настануть часи, коли звітуватимуть за кожну гривню прибутку. Яких бабусь з їх родинним золотом згадають тоді вадими?

Поки що держава, її правоохоронні органи набувають досвіду в боротьбі з організованою злочинністю і мають певні здобутки.

Про це свідчать і цифри. Порівняно з минулим роком розкриття тяжких злочинів силами головного управління зросло з 30 до 50 відсотків. У столиці на 30 відсотків зменшилася кількість злочинів, пов'язаних з рекетом. Нема жодного випадку, коли б людина, що звернулася до нас по допомогу, не отримала її. Тому ті, хто хоче спати спокійно і не викидати гроші на вітер так званим «охоронцям» мають справу з професіоналами МВС. А вони уміють розмовляти з «конкурентами» на кшталт Вадима, яким за антизаконні дії «світить» від 3 до 10 років позбавлення волі...

Записав Іван ІЛЛЯШ.

Футзал

Україна – в четвірці найсильніших!

В Іспанії триває чемпіонат світу з міні-футболу, або, як його ще називають, футзалу. Тепер можна казати про успішний виступ на цих змаганнях національної збірної України, якою керує відомий фахівець Геннадій Лисенчук.

Ми вже повідомляли про всі зіграні матчі наших футболістів. А вчора вони зробили своїм уболівальникам черговий чудовий подарунок: у завершальному матчі групового чвертьфінального турніру виграли у збірної Уругваю — 5:3 (3:2) — і вийшли до четвірки півфіналістів. Іншими словами, вестимуть боротьбу за медалі.

Поєдинок проти уругвайців наші хлопці почали максимально зібрано і вже в дебюті забили два м'ячі. В обох випадках відзначився Олег Безуглий. Хоча на такому рівні легких матчів не буває. У цьому ми швидко пересвідчилися, коли уругвайці Нуньєс та Ламанна встановили рівновагу. Але українські футболісти були готові до такого перебігу подій і за 23 секунди до перерви після ефектного удару Георгія Мельникова знову вийшли вперед — 3:2.

У другому таймі, скориставшись помилкою нашого воротаря Зозулі, Родрігес робить рахунок нічийним. Але вже тоді було видно, що українська команда і фізично підготовлена ліпше, і тактично озброєна різноманітніше. Спершу Олександр Москалюк (33 хвилина), а потім чудовий майстер Олег Безуглий (36) доводять справу до логічного підсумку.

Вітаючи наших футболістів, бажаємо їм не зменшувати темпу.

Валерій ПУСТОВОЙТЕНКО: «Грати у збірній — велика честь»

Минулого вівторка відбулося розширене засідання виконкому Федерації футболу України. По його закінченні президент ФФУ Валерій Пустовойтенко відповів на запитання журналістів:

—Розмова була серйозна і корисна, — сказав Валерій Павлович. — Дуже багато уваги приділили збірній. До речі, виступ нашої головної команди оцінено як задовільний. Хоча ми й поступилися в завершальному матчі цього року в Португалії, наша збірна, на думку багатьох, зробила крок уперед. До речі, після поєдинку в Порту до мене підійшов іспанець, делегат ФІФА на цій зустрічі, і сказав, що наша команда грала гідно і справила на нього хороше враження. Хоча прогнозували нашу поразку з великим рахунком.

Отже, збірна України, за належних умов, має непогані шанси вибороти путівку на фінальну частину чемпіонату світу. До чергового матчу з Албанією ще вдосталь часу і можна підійти до нього в потрібній формі. Одразу після зустрічі з португальцями я доручив головному тренерові збірної Йожефу Сабо та віце-президентам ФФУ розробити план підготовки національної команди. Його ми й розглядали сьогодні.

Стояло й питання тренерів збірної. Я мав розмови з багатьма фахівцями, зокрема з нинішнім наставником київського «Динамо» Валерієм Лобановським. Особливо це питання стало нагальним після того, як Йожеф Сабо висловився на сторінках бульварної газети. Хоча нічого нового він не сказав.

Ми повинні піднести авторитет збірної. Щоб найкращі наші гравці мріяли про виступи в ній, вважали це за високу честь. Як урядовець, наділений ще й оцими громадськими повноваженнями, старатимуся робити все від мене залежне для розвитку футболу. До речі, сьогодні і Президент країни, і уряд приділяють чимало уваги розвиткові спорту в Україні. Це і реклама держави. Але головне — щоб наша нація була здорова...

—І все ж таки, чи розглядалося питання про зміщення Йожефа Сабо з посади головного тренера збірної?

—Сьогодні було сказано багато відвертих слів і про Сабо, і про його роботу, і про майбутнє нашого футболу. Присутні почули багато конструктивної критики. Якщо людина сприймає її нормально, немає проблем. Якщо ні — то вже кепсько.

—Якщо не секрет, чи пропонували Валерію Васильовичу Лобановському під час вашої останньої розмови з ним очолити національну команду?

—Я передбачав це запитання. Але ця справа стосується тільки нас обох. Єдине, про що хочу повідомити: мені дуже сподобалося, що знаний тренер налаштований збудувати не тільки потужне, з європейським ім'ям київське «Динамо», а й піклується про створення в нашій країні групи клубів, які конкурували б за найвище місце і завдяки цьому піднімали загальний рівень українського футболу. Ще Валерій Васильович вважає, що тренер національної збірної має займатися тільки цією роботою, а не сполучати її з клубною. Його завдання — селекція, збір різноманітної інформації, тренувальний процес.

—Одна річ, коли Сабо керував і київським «Динамо», і збірною. Інша — коли він залишився на одній посаді. Чи не тривожитесь у зв'язку з цим за моральний клімат у збірній?

—Я вже казав, що збірна — це свята справа. Кожен причетний до цього колективу повинен усвідомлювати важливість покладених на нього обов'язків. Виявити максимум професіоналізму, патріотизму. Забути про всілякі чвари. Сподіваюся, що саме так і буде в нашій національній команді. До речі, ми сьогодні недаремно зібрали тренерів команд, які делегують гравців до збірної. Ми просили їх готувати своїх кандидатів якомога краще, не забувати і про моральний та виховний бік справи. Тоді це буде велика й істотна допомога наставникам збірної.

—А чи підписано контракти з Йожефом Сабо та Леонідом Буряком?

—Ні, бо цих тренерів було призначено ще за часів попереднього керівництва ФФУ. А от на сьогоднішньому засіданні виконкому ми обрали тренерську раду федерації. До неї увійшли наші найкращі фахівці. А їх, на щастя, в Україні ще вистачає. Головою ради затверджено Валерія Лобановського. Окрім цього, Валерій Васильович погодився бути ще й консультантом національної збірної.

—А товарний план підготовки збірної, який ви доручили скласти, затвердили?

—Ні. Його ще слід доопрацювати. Хоча гострих питань немає. Головне, що нас турбує найбільше, — добір спаринг-партнерів. Їх, як відомо, знайти не так просто. Тому наполегливо шукатимемо. Можливо, залучимо до цього пошуку навіть Міністерс[illegible] закордонних справ, наші посольства. С[illegible]діваюся, що спільними зусиллями вийдемо з цієї ситуації.

... І остання інформація. Виконком затвердив на посаді голови комітету ФФУ у зв'язках із засобами масової інформації Валерія Никоненка, який працює головним редактором творчо-виробничого об'єднання «Українські телевізійні новини» Національної телекомпанії України.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

Футбол. Кубок УЕФА. 1/8 фіналу. Матчі-відповіді. «Карлсруе» (Німеччина)—«БРОНДБЮ» (Данія, Копенгаген) — 0:5 (3:1), «ШАЛЬКЕ-04» (Німеччина, Гельзенкірхен)— «Брюгге» (Бельгія) — 2:0 (1:2), «Бешикташ» (Туреччина, Стамбул)—«ВАЛЕНСІЯ» (Іспанія)—2:2 (1[illegible] «АНДЕРЛЕХТ» (Бельгія, Брюссель)—«Хельсінборг» (Швеція) — 1:0 (0:0), «Феєноорд» (Нідерланди, Роттердам)—«ТЕНЕРІФЕ» (Іспанія) — 2:4 (0:0), «Гамбург» (Німеччина)—«МОНАКО» (Монте-Карло) — 0:2 (0:0), «Боавішта» (Португа[illegible] Лісабон)—«ІНТЕРНАЦІОНАЛЕ» (Іта[illegible] Мілан) — 0:2 (1:5), «НЬЮКАСЛ ЮНАЙТЕД» (Англія, Ньюкасл)—«Метц» (Франція) — 2:0 (1:1).

Реклама

ІНФОРМАЦІЯ

ПРО ШОСТИЙ ВИПУСК АКЦІЙ АКЦІОНЕРНОГО КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ «СЛАВУТИЧ» (ВІДКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА)

Характеристика емітента

Акціонерний комерційний банк «Славутич» засновано на підставі чинного законодавства в березні 1992 року та зареєстровано Національним банком України 16 травня 1992 року за № 110.

З квітня 1993 року загальними зборами акціонерів АКБ «Славутич» реорганізовано в відкрите акціонерне товариство.

Засновниками банку виступили 14 юридичних осіб. Серед них АТ «Київський м'ясокомбінат», АТ «Фармак», АТ «Київський меблевий комбінат», ОП «Азовське морське пароплавство», редакція незалежної газети столиці України «Вечірній Київ», національний університет «Києво-Могилянська академія» та ін. На поточний момент акціонерами банку виступають 27 юридичних та понад 850 фізичних осіб. Кількість службовців на момент прийняття рішення про випуск акцій шостої емісії становила 58 осіб.

Юридична адреса банку: Україна, 254080, Київ, вул. Фрунзе, 47.

На момент прийняття рішення про шосту емісію акцій сплачений статутний фонд складає 2 500 040 гривень.

Головною метою діяльності банку є отримання прибутку через надання універсальних банківських послуг.

Вищим органом управління банку є загальні збори акціонерів, що скликаються не менше одного разу на рік. В період між черговими зборами керівництво здійснює рада акціонерів, поточною роботою керує Правління банку.

Контролюючими органами є управління Національного банку України по Києву та Київській області та Подільська районна податкова інспекція.

Баланс акціонерного комерційного банку «Славутич» (тис. грн.)

АКТИВ	На 01.01.96	На 01.11.96
Каса і кор. рахунок в НБУ:		
в нац. валюті	1021	604
в іноз. валюті	0	311
Кредити, надані банком	5486	6293
Цінні папери, паї, акції, придбані банком	850	199
Осн. засоби та капіталовкладення	256	1055
Дебітори	32	44
Інші активи	2582	3617
в т. ч.:		
відокремлені кошти за рах. прибутку	2117	2644
витрати майбутніх періодів	0	25
Всього актив	**10227**	**12123**
ПАСИВ		
Статутний фонд	1938	2500
резервний фонд	484	774
Інші фонди	377	1750
Кор. рахунки інших банків в нац. валюті	0	0
Розрахункові та поточні рахунки		
клієнтів в нац. валюті	1099	1053
Депозити юридичних осіб	3539	1697
Вклади громадян	194	514
Кредитори	148	450
Інші пасиви	2448	3385
в т. ч.:		
доходи майбутніх періодів	9	39
власна валюта	0	0
Прибуток	2117	3025
Всього пасив	**10227**	**12123**

Опис ділової активності емітента

АКБ «Славутич» пропонує всі види банківських послуг, дозволених чинним законодавством.

Дані про емісію цінних паперів

На загальних зборах акціонерів (протокол № 1 від 23 квітня 1996 року було прийнято рішення про збільшення статутного фонду шляхом шостого випуску акцій. Загальний обсяг емісії становить 500000-00 гривень, при цьому здійснюється випуск 1 млн. шт. акцій номінальною вартістю 0-50 грн. Із них: прості іменні акції серії F №№ 000001—960000 на суму 480 000 грн., іменні привілейовані акції серії H №№ 40001—80000 на суму 20 000 грн. Акції реалізуються пакетами. Мінімальний пакет акцій: для громадян України — 200 акцій, для юридичних осіб України— 20000 акцій. Розмір дивідендів та періодичність їх виплат визначають загальні збори акціонерів. Дивіденди нараховуються пропорційно до номінальної вартості акцій залежно від терміну їх обігу. Виплата дивідендів відбувається для юридичних осіб перерахуванням коштів на банківський рахунок акціонера, для фізичних осіб — на вклад «до запитання».

Акції розповсюджуються серед юридичних осіб та громадян України по відкритій передплаті, яка проводиться на території України з 20 січня 1997 року по 20 липня 1997 року. Продаж акцій здійснюється банком по курсовій вартості, яка може змінюватися щоденно залежно від попиту, але має бути не нижчою, ніж їхня номінальна вартість. Передплата на акції здійснюється укладанням угоди, відповідно до якої банк зобов'язується видати покупцю свідоцтво на загальну суму акцій після повної сплати їхньої курсової вартості та офіційної реєстрації результатів передплати. Покупці зобов'язуються сплатити поточну курсову вартість акцій у грошових одиницях, що мають обіг на території України в готівковій чи безготівковій формі.

Відповідно до вимог Національного банку України, юридичним особам під час придбання акцій потрібно представити баланс на останню звітну дату, звіт про фінансові результати та їх використання та аудиторський висновок, а фізичним особам, що купують акції на суму більшу, ніж 1 700 грн., надати документ, що підтверджують походження грошових коштів, завірені податковою інспекцією. Акціонери користуються переважним правом на придбання додатково випущених акцій. Рух акцій фіксується в книзі реєстрації, що ведеться банком. Власники акцій мають право продавати, передавати, заповідати акції з обов'язковою реєстрацією зміни власника в книзі реєстрації, але після офіційної реєстрації результатів передплати.

Депонування коштів, залучених за даною передплатою, [illegible]конання операцій, виплата [illegible] дендів здійснюються за адресою: Київ, вул. Фрунзе, 47. Контактні телефони: 417-25-50, 556-99-47, 556-00-30, 435-12-58. Безготівкове придбання акцій здійснюється за такими реквізитами: АКБ «Ставутич», рахунок 904917, МФО 321466.

Дані про попередні емісії

Банком здійснені п'ять емісій цінних паперів, які відповідно до чинного законодавства пройшли реєстрацію у Міністерстві фінансів та Національному банку України.

Перша емісія: кількістю 1400 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0-10 грн., загальною вартістю 140 гривень, які були викуплені засновниками банку.

Друга емісія: кількістю 30 280 штук акцій номінальною вартістю 0-50 грн., загальною вартістю 15 140 гривень. З них 280 штук було обмінено на 1400 штук акцій першої емісії.

Третя емісія: кількістю 372 681 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0-50 грн., загальною вартістю 186340-50 гривень.

Четверта емісія: кількістю 2 200 439 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0-50 грн., загальною вартістю 1100219-50 гривень.

П'ята емісія: кількістю 2 396 680 штук акцій номінальною вартістю 0-50 грн., загальною вартістю 1 198 340 гривень.

Фактори ризику

Погіршення економічної ситуації та зміни в діючому законодавстві України.

Соціалізм в Америці? «Через сто років»

СЕРЕД письменників, які народилися в Україні, але чия творчість розвивалася за кордоном, особливе місце посідає американський публіцист із Миколаєва Джозеф Норт (1904—1976). Його батьківщина — південне українське місто, а місцем постійного проживання став Нью-Йорк.

Коротко про Джозефа Норта. Освіту він одержав у Пенсільванському університеті. Ернест Хемінгуей підтримав письменника, з яким зустрівся в тридцяті роки в Іспанії під час громадянської війни. Особливого успіху Джозеф Норт досяг у документальному жанрі. Він був удостоєний честі виступити з дослідницькою доповіддю, присвяченою репортажу, на І Конгресі Ліги американських письменників. У своїй «головній» книжці «Немає чужих серед людей» Джозеф Норт талановито відобразив картину літературного та суспільного життя Америки першої половини XX століття. Він зустрічався (й розповів про ці зустрічі та спілкування) з Ч. Чапліном, Л. Стефенсоном, В. Херндоном, вже згаданим Е. Хемінгуеєм та багатьма іншими відомими митцями США.

Основна тема творчості Д. Норта — людина, її трудове життя. Закономірно, що Д. Норт з симпатією ставився до представників лівих партій, але не міг не бачити помилок в їхній діяльності, які мали сектантський та догматичний характер. До кінця своїх днів Д. Норт стояв на демократичних та антивоєнних позиціях.

***

Серед американських письменників, що привернули увагу Джозефа Норта, був, у першу чергу Джек Лондон, творчість якого розвивалася, зокрема, під впливом ідей утопічного соціалізму та ніцшеанської доктрини надлюдини. Визначальну роль у становленні Д. Лондона як письменника відіграв Едвард Белламі зі своїм утопічним романом «Через сто років», де змальована Америка, в якій настала ера соціалізму.

Із симпатією писав Джозеф Норт про Марка Твена, Теодора Драйзера, Уїльяма Фолкнера, Eптона Сінклера, і особливо про Джона Стейнбека, чий роман «Грона гніву» і в наші дні залишається популярним серед читачів.

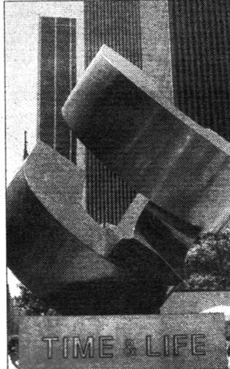
Миколаївський мрійник щиро жалкував, що досі ні в американській, ні в інших літературах не написано художнього твору, що глибоко й правдиво змалював би одноманітну й виснажливу промислову працю. Д. Норт заздрив Чарлі Чапліну: той у фільмі «Нові часи» створив образ робітника, що передчасно постарів від темпів заводського конвеєра. Трагедія промислового робітника, вважав Д. Норт, і в тому, що індустріалізація його праці знищила будь-яку творчість, перетворила людину на механічний додаток до верстата.

***

Як уже сказано, Джозеф Норт був блискучим журналістом. Але він залишив помітний слід і як дослідник особливостей публіцистики, був майстром політичного репортажу. Він був переконаний, що цілу плеяду відомих нині американських літераторів породив саме вибух документалізму у тридцяті роки. До цього часу не втратила актуальності підготовлена Д. Нортом антологія кращих зразків художньої документалістики США.

Словом, творчість Джозефа Норта заслуговує честі бути відображеною в музейних експозиціях Миколаєва.

Віталій АБЛІЦОВ.

На знімку: скульптура-символ видавничо-газетного тресту «Тайм енд лайф».

«Ось так я й живу: і в квартирі доглядають — на м'яке крісло садять, і надворі одягають, щоб не застудився. Та не завжди й гавкати дозволяють, щоб, бува, голос не зірвав. Клас! А ще кажуть: собаче життя, собаче життя! Та як на мене, то немає нічого кращого за нього! Так-то воно. Гав!»

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША і Вадима ЛІСНОГО.

З книги рекордів Гіннесса

Дещо про автомобіль

● Найпершим автомобілем вважається модель, яку створив бельгійський священик-ієзуїт Фердинанд Фербіст в 1668 році. Цьому, очевидно, передував опис парової турбіни у праці Джованні Бранка «Машина» (1629 р.) або відомості про вогняні колісниці часів китайської династії Чу (близько 800 р. до н. е.). Його модель приводилася в рух паровим двигуном і мала трохи більш як 60-сантиметрову довжину.

● Найперші номерні знаки на автомобілях були, напевне, введені французькою поліцією 1893 року. У Великобританії вони з'явилися 1903 року. Найперший номерний знак було видано графу Расселу для його машини потужністю 12 к. с.

● Найдовшу автомашину — 26-колісний лімузин завдовжки 30,48 м— сконструював Джей Орберг з Бербанка (штат Каліфорнія, США). Він обладнаний службовим кабінетом і кухнею, плавальним басейном з трампліном, величезним двоспальним ліжком, майданчиком для посадки вертольота, а також десятками технічних новинок. Машина призначена для зйомок у фільмах і виставок.

● Найбільшу швидкість — 325 км/г. було зафіксовано в серійної автомашини Ламборгіні-Дябло. Справді шалену швидкість дає можливість розвинути 12-циліндровий двигун потужністю 492 к. с. і обтікаючий корпус з коефіцієнтом лобового спротиву 0,31.

● Найдовше на конвеєрі — автомобіль «Морган-4/4». Уперше зійшовши з конвеєра 1935 року, він і понині має великий попит. Бажаючим придбати цю автомашину, яку випускає компанія «Морган мотор кар» (Молверн, Великобританія), доводиться чекати черги протягом чотирьох років.

З телетайпа

На державу надійся, але будуй собі сам!

Десятирічний досвід Києва, Харкова, Дніпропетровська, Львова, Луганська, Сіверськодонецька, Запоріжжя, Маріуполя, Одеси та інших міст щодо розв'язання житлових проблем молоді шляхом створення молодіжних житлових комплексів охопив майже всі регіони України, сприяв додатковому введенню в дію понад 2,5 млн. кв. метрів житла і задоволенню житлових потреб майже 50 тисяч молодих сімей.

Головним принципом діяльності МЖК за ринкових умов має бути забезпечення розв'язання житлових проблем молодих сімей шляхом залучення їхньої праці, коштів, а також сприяння держави через механізм надання молодим сім'ям пільгових довготермінових кредитів та одноразових безвідплатних субсидій на будівництво житла. Отож, є надія, що держава допоможе. Було б бажання в молодих будуватися!

Козацькому роду нема переводу

Це переконливо підтвердила урочиста презентація Волинського крайового товариства українського козацтва, що відбулася минулої неділі в Луцьку. Членами товариства стали понад чотириста волинян, різних за віком і заняттями, головне прагнення яких — духовне та економічне відродження України, збереження і примноження славних традицій українського народу.

Створення товариства на Волині — продовження славних традицій старовинної Волинської землі, яку віддавна справедливо називають козацьким краєм. Він пов'язаний з іменами кількох козацьких гетьманів. Пам'ята Волинь і хороброго Северина Наливайка. Не забутий також великий подвиг трьохсот козаків в бою під Берестечком, оспіваний Тарасом Шевченком. Продовження тієї бойової слави — Волинська Січ, народження на Волині УПА в роки другої світової війни.

Вінницькі прилади — на міжнародному ринку

Одна з найбільших у Китаї фірм «Політекнолоджі», що займається зовнішньоекономічною діяльністю, придбає у науково-виробничої лабораторії «Геосистема» у Вінниці велику партію приладів типу «Стереоанаграф-6» і «Дельта». Ці фотограметричні станції є високоінтелектуальний наукоємний продукт, конкурентоспроможний на міжнародному ринку. Завдяки цьому, крім значних валютних надходжень в Україну, цей контракт дасть змогу створити на підприємствах галузі додатково близько 200 робочих місць. Лабораторія «Геосистема» співпрацює також з Центральним науково-дослідним інститутом інженерів геодезії і картографії КНР. У цьому НДІ, контакти з яким встановлено ще 1991 року, нині працює вже п'ять аналогічних приладів.

Косметолог радить

Вашим очам теж потрібен відпочинок і постійний догляд. З часом ви помічаєте, що не тільки «сідає» зір, але й втрачається блиск очей, відчуваєте, що повіки стали важкими, а очі — сухими. Як наслідок —передчасні зморшки навколо очей, втомлений вигляд. Допоможіть собі самі.

Налийте в чарочку відвар ромашки, чорного чаю чи м'яти і прикладіть щільно її до ока. Закиньте голову назад і в такій позі заплющуйте і розплющуйте око десять разів. Очне яблуко добре обмивається розчином. Потім розплющте око і поводіть ним вліво і вправо, по колу. Повторіть процедуру з другим оком.

Добре робити компрес із ромашки, кропу, петрушки, м'яти. Проваривши їх, процідіть і покладіть на заплющені очі змочений у теплому відварі тампон. Через одну-дві хвилини повторіть процедуру. І так — кілька разів.

Ефективні маски з дрібно натертої картоплі, яку накладають на заплющені очі на 10 хвилин.

***

Щоб шкіра рук не темніла, коли ви чистите картоплю чи інші овочі, їх попередньо треба потерти оцтом. Можна й під час чищення споліскувати руки водою з оцтом. Добре також чистити руки і лимонною шкіркою.

Якщо ви тільки-но почистили цибулю або часник, протріть руки вологою сіллю, а потім вимийте. Запах відразу зникне.

Юридична консультація

Ми з сином живемо у державній квартирі, але зараз син перебуває у місцях позбавлення волі. Я тяжко хвора і хочу знати, чи має син право на квартиру у разі моєї смерті?

Ольга Петруша.

Конотоп.

Згідно зі ст. 71 ЖК України за вашим сином зберігається право на проживання у квартирі під час перебування під слідством і судом протягом шести місяців позбавлення волі.

Якщо цей термін вичерпався, то доцільно було б приватизувати квартиру, а потім (хоча це не обов'язково) оформити дарчу або заповіт на сина.

Марина КОВАЛЬЧУК.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А.ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 228890.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311228.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.